

Gezegeneimizim Yağmalanması, Çevre Krizi ve Gerçek Devrimci Çözüm!

ACİL DURUM! Gezegeneimizim Yağmalanması, Çevre Krizi ve Gerçek Devrimci Çözüm

Revolution gazetesinin bu özel sayısı (18 Nisan 2010, sayı: 199), bugün insanlığın ve yeryüzündeki ekosistemlerin karşı karşıya olduğu çevre krizine odaklanıyor.

Bu krizin pek çok boyutu var:

- Çok sayıda bitki ve hayvan türünün hayatta kalmasını imkansız kılacak şekilde, ormanların ve başka doğal yaşam alanlarının tahrip edilmesi ve parçalanması;
- Okyanuslardaki ölü bölgelerin (yaşamın olmadığı yerlerin) asitlenmesi, bozulması ve yayılması;
- Karadaki, göl ve nehirlerdeki ve denizlerdeki türlerin tükenmesi;
- Suyun, havanın ve toprağın geniş ölçekte kirlenmesi ve bozulması;
- Ve şimdi, durdurulamayan iklim değişikliğinin ortaya koyduğu gerçek tehdit.

Bu çevre sorunları birbirini etkiliyor ve şimdiden bazı ekosistemlerin – karmaşık hayat etkileşimi ağlarının – çökmesine sebep oluyor

Durum, adeta yeryüzündeki yaşam bir kanser tarafından – büyüyen ve tamamen kontrol dışı olan bir şey, vücudun savunacak gücünün olmadığı hayatı yiyip bitiren bir şey tarafından – yenilip bitiriliyormuş gibi. Eğer acele edip dünya çapında hızla yok olan doğal ekosistemlerimizi

korumazsak, büyük bir ihtimalle çok uzak olmayan bir gelecekte, eşi görülmemiş bir dizi domino etkisine – bu gezegen üzerindeki doğal hayatın nitel olarak çözülmesine ve bozulmasına – tanık olacağız.

Bu çevre krizi şimdiden, insanlık için geniş ölçekli sefalete sebep oluyor. Fakat tam gerçeğe yüzleşmemiz gerekiyor: insanlık şimdiden, bu gezegeni kelimenin gerçek anlamıyla yaşanılmaz hale getirme yolunda. Ardea Skybreak, şunları yazmıştı: “Bu gezegende insan hayatının devam etmesi için gerekli fiziksel ve biyolojik koşulların, insanların çevreyle etkileşim kurma biçimi sebebiyle (nükleer savaş gibi bir şey olmadan bile) yok edilmesi ihtimali, kesinlikle tasavvur edilebilir bir durum. İnsan hayatı için gerekli koşullar, sadece uygun su ve hava kalitesini değil, aynı zamanda doğru miktarda ve kalitede, yeterince çeşitlilik arz eden yaşam alanlarını ve insanların içinde yaşamaya devam edebileceği genel bir ‘karma’ içinde birbirleriyle iç içe geçen, yeterince çeşitlilik arz eden türlerin varlığını da içerir.” (The Science of Evolution and The Myth of Creationism: Knowing What’s Real and Why It Matters, Insight Press, 2006, s. 32)

Fakat bir şeyler yapabiliriz. İnsanlar şimdi bunun için eyleme geçiyor: alarm zillerini çalıyor, gösteriler düzenliyor, gerçek bir kararlılıkla direniyor, önemli araştırmalar yapıyor, işleri yürütmenin farklı yollarını düşünüyor ve önemli projeler ileri sürüyor.

Bu eylemler hayati önemdedir. Fakat son kertede eylemlerimiz, sorunun sebepleri hakkında gerçek bir anlayışa ve soruna bulunacak gerçek bir çözüme denk düşmelidir.

Revolution gazetesinin bu sayısında şunları göstereceğiz:

Krizin Boyutları;

Kapitalist sistem içindeki sebeplerinin kaynağı ve bu sistemin krizi çözmesinin imkansızlığı; İnsanlık için bir çıkış yolu ve

ileriye giden yol: doğanın yağmalayıcıları değil, gerçek anlamda bekçileri olarak yaşayabileceğimiz devrimci bir toplum. Bu sayıyı okuyun. Onunla ilgilenin. İnsanları uyandırmak ve sözü yaymak için onu güçlü bir araç olarak kullanın. Geniş bir alana yayın: okul sınıflarına, sokaklara ve topluluklara götürün. İnsanların bu suçlara karşı iktidara karşı mücadele ettikleri yerlere götürün ve onların mücadelesiyle birleşirken, onu yayın. Hakkında tartışmalar örgütleyin. Bilim insanlarıyla, aktivistlerle ve başkalarıyla forumlar ve yuvarlak masa etkinlikleri düzenleyin. Bize onun hakkında ne düşündüğünüzü ve başkalarının ne düşündüğünü aktarın. Ve bütün bunları yaparken, devrim için inşa ettiğimiz hareketi inceleyin ve ona katılın.

ÇEVRE KRİZİNİN BOYUTLARI

Tehlike altındaki bir gezegenden anlık fotoğraflar

İnsanlık ve dünyanın ekosistemleri bir çevre kriziyle karşı karşıya. Fakat bu cümle, karşı karşıya olduğumuz şeyin ölçeğini ortaya koymaya yetmiyor.

Uyduyla gezegenimizin etrafında gezdiğimizizi ve ardından yerdeki durumu görmek için dünya yüzeyine yaklaşabileceğimizi hayal edelim.

İlk önce, Batı Afrika'daki Gana'nın başkenti Accra'nın eteklerine geliyoruz. Burada, beş yaşında çocukların oyun oynadığını görüyoruz. Fakat daha yakından bakınca, onların "oyun alanının" terk edilmiş bilgisayarların oluşturduğu devasa yığından – "e-atık" diye adlandırdığımız şeyden – oluştuğunu fark ediyoruz. Bilgisayarları çıkardıklarını, köpükleri yok ettiklerini görüyoruz. Bunu neden yaptıkların sorduğumuzda, oyun oynamadıklarını söylüyorlar: hayatta kalmak için satmak üzere, metalleri kurtarıyorlar.

Bilgisayarlar, ABD, Avrupa ve Japonya'dan "bağış" olarak gönderilmiş. Ama bu bağışlar gerçekte faydasız. Daha da kötüsü, kurşun, kadmiyum, organik kimyasallar ve kansere yol

açan, beyinde ve üreme gelişiminde hasara yol açan başka malzemeler içeriyor. Bu “bağışlar” bu çocukları zehirliyor ve yağmur yağdığı zaman zehirli maddeleri nehirlere ve kıyı göllerine taşıyarak oradaki yaşamı da zehirliyor.

Uyduya geri dönüyoruz ve Güney Amerika’da, Ekvator’un kuzeyindeki Amazon yağmur ormanına gidiyoruz. Yukarıdan bu güzel ormanın manzarasını görüyoruz. Yere indiğimizde, hoş görüntülerin yerini zehirli atık su sızdıran delikler alıyor. Nehirler ve akıntılar petrolden siyahlaşmış. İnsanlar kulübelerinden çıkıp, sevdikleri pek çok insanın kanserden öldüğünü veya ölüyor olduğunu söylüyor. Lösemili ve doğuştan özürlü çocukları nedeniyle ağlıyorlar. Burada, Oriente’de Rhode Island eyaleti kadar bir alan üzerinde Texaco Oil, insanlık tarihinin en kötü çevre felaketlerinden birine sebep olmuş. Texaco, nehirlere ve yağmur ormanlarına 17 milyon galon ham petrol ve milyarlarca galon zehirli atık suyu dökmüş ve yığmış. Karşılaştığımız insanlar bu yağmur ormanlarında yaşıyor. 30 bin kişilik altı yerli kabilesinin üyelerinin yaşamı buna bağlı.

Şimdi Chevron Oil Co., Texaco’yu satın aldı. Chevron, kendisini “çevre dostu” olarak markalamak istiyor. Fakat Chevron mahkeme karşısında, sebep oldukları çevre yıkımının ve yüzlerce ölümün sorumluluğundan kaçınmaya çalışıyor.

Ardından Kuzey Kutbu’na gidiyoruz. Havadan, büyüleyici buz tabakaları sonsuz bir şekilde uzayıp gidiyor gibi görünüyor. Fakat bunları 30 yıl öncesiyle karşılaştırdığımızda, geçen yaz sonunda buzların Kaliforniya ve Teksas’ın toplamı kadar küçüldüklerini görüyoruz. Gezegen ısındıkça, buzullar eriyor. Artık deniz buzunu da daha erken eriyor ve kutup ayılarının kritik zamanlarda yiyecek bulmak için buzda avlanmasını zorlaştırıyor. Ayılar güçlü yüzücülerdir, ama şimdi bazıları boğuluyor, çünkü avlanmak için hareket halindeki buz parçaları arasında daha uzun mesafeleri yüzerek geçmeleri gerekiyor. Ve mesele sadece ayılar da değil: küresel ısınma, bütün bir Kuzey Kutbu bölgesinin ekosistemini tehdit ediyor. Dahası, Kuzey

Kutbu'nun erimesi tehlikeli sonuçlar yaratacak, gezegenin daha da ısınmasına sebep olacaktır.

Güney Kutbu'na gidiyoruz. Orada Antartik Yarımadası'nda şimdiden yarılmış dev buz tabakaları görüyoruz. Antartika'da görev yapan bir bilim insanı bize, orada ki uç nitelikteki, ama zengin ekosistemden bahsediyor ve ardından bizi, penguenler, foklar, balinalar, balıklar ve pek çok kuş gördüğümüz bir geziye çıkarıyor. Bu hayvanların iki büyük değişim nedeniyle bir tehditle karşı karşıya olduğunu, gelecekte ise daha büyük tehditlerle karşılaşacağını söylüyor: birincisi, deniz buzunun erimesi; ikincisi ise kril denilen küçük, karides benzeri hayvanların sayısının azalması. Pek çok hayvanın hayatta kalmak için gerekli beslenme ihtiyacı, bol miktarda kril olmasına bağlı. Kriller, Antartik beslenme zincirinin temelini oluşturuyor, ama şimdi sayıları düşüyor. Küresel ısınma, krilin yediği algleri içeren deniz buzunu erittiği gibi, balık çiftlikleri ve öteki kullanımlara yönelik besin amaçlı yapılan endüstriyel balıkçılık da krilleri hedef alıyor. Kril sayısının daha da azalması, sadece Antartika'yı değil, bunun çok ötesindeki deniz ekosistemlerini etkileyecektir.

Antartik'ten kuzeydoğuya, ada ülkeleri Endonezya ve Malezya'ya uçuyoruz. Büyüleyici tropik yağmur ormanlarıyla karşılaşıyoruz, fakat yanan ormanlar da görüyoruz. Yere yaklaştıkça, ormanların silindiği, sadece bazı köklerin kaldığı dev toprak parçaları görüyoruz. Başka yerlerde, millerce uzunlukta palmiye ağacı plantasyonları var ve bu plantasyonlar, tek bir bitkinin yetiştirilmesi lehine, biyolojik çeşitliliği ciddi oranda azaltıyor.

Borneo'nun ormanlık bölgesine vardığımızda, büyüleyici bitkilerle ve hayvanlarla – güzel orkidelerle ve başka çiçekli bitkileri, pek çok kuş türüyle – dolu, canlı bir dünyaya geliyoruz. Karada, imarcıların ormanları yıkmasını engelleme çabalarının parçası olmuş bir aktivistle tanışıyoruz. Gözleri parlayarak, ormanın halen sahip olduğu, maymunlar, kaplanlar,

amfibi hayvanlar, sürüngenler ve hatta filler de dahil olmak üzere devasa canlı çeşitliliğinden söz ediyor. Fakat ormanlar yok edildikçe bütün bu zengin yaşamın da hızla ortadan kalktığını anlatırken, gözle görülür bir şekilde altüst oluyor. Endonezya'nın bir zamanlar devasa büyüklükte olan ormanlarının dörtte üçü şimdiden gitmiş. Eğer işler hızla durdurulmazsa, bu ekosistemin artık var olmayacağını, bütün bu hayvanların ve bitkilerin ortadan kalkacağını ve bunun hepimizi ilgilendiren sonuçları olacağını söylüyor.

Gezeğenin üzerinde uçmaya devam ediyoruz ve Nepal'den ve Hindistan'dan geçen Khosi nehrine geliyoruz. Geldiğimizde çiftçiler bize eski çiftliklerini gösteriyor. 1,500 kişinin ölümüne yol açan, üç milyon kişiyi de yerinden eden dev su baskınlarından sonra şimdi toprağın üzeri, altı fit yüksekliğinde kumla dolmuş. Artık hiçbir şey yetişmiyor. Ve iklim değiştikçe bazı bölgelerde daha kötü kuraklıklar, bazı başka bölgelerde ise daha fazla şiddetli muson yağmurları görülüyor. Çiftçiler, nasıl hayatta kalacaklarını bilmediklerini söylüyor.

Ve nihayet, son durağımıza geliyoruz: New Orleans. İçinde yaşayanların çoğunun ya yoksul, ya Siyah, ya da hem yoksul hem de Siyah olduğu 9. Bölgede geziniyoruz. İnanamıyoruz ama, çok sayıda ev ya yerle bir olmuş, ya da dev Katrina kasırgasının yarattığı yıkımdan beş yıl sonra hala yıkıntılar arasında duruyor. Bu mahalleler, halkın ihtiyaçlarını karşılamayan bir ekonomik sistem ve bir hükümet tarafından terk edilmiş. New Orleans'daki insanlar bize, hayatını kaybeden, evlerinde bırakılan sevdiklerinin resimlerini gösteriyor ve yardıma ihtiyaçları varken nasıl da polislerin ve askerlerin silahla üzerlerine geldiğini anlatıyor.

Katrina, Meksika Körfezi'ndeki daha sıcak suların beslediği bir canavardı. Katrina, olacak şeylerin bir sembolüydü: muhtemelen halihazırda gerçekleşen ve gezegen ısınmaya devam ettikçe daha yaygın hale gelecek olan, daha güçlü fırtınalar ve kasırgalar.

Büyük Resim: Ekosistemlerin yok olması

Bu anlık resimler krizi bize gösteriyor, ancak şimdi de resmin bütününe bakalım.

Dünyadaki ekosistemlerin – karmaşık yaşam ağlarının – çoğu zayıflıyor, tehlikeye düşüyor, hatta yok oluyor. Ekosistem derken, herhangi bir bölgedeki bütün canlı organizmaların – bitkilerin, hayvanların ve bakteriler gibi mikro-organizmaların – birbirleriyle ve topografik bölgeyle (nehirler, dağlar, çöl vs. gibi alan özellikleriyle) karmaşık bir yaşam ağı içinde etkileşime geçme biçimini kastediyoruz. Bu organizmalar birbirine bağımlıdır ve birbiriyle etkileşim kurar. Eğer “kumaşın bir ipliğini çekerseniz”, yani, temel türlerden birini veya birden fazlasını yok ederseniz, bütün yapının çözülmesine sebep olabilirsiniz.

Bu ekosistem krizi ne kadar kötü? BM’nin 2005 tarihli Milenyum Ekosistem Değerlendirme Raporu “doğa tarafından insanlığa sunulan hizmetlerin üçte ikisinin dünya çapında gerilemede olduğunun tespit edildiğini” belirtiyordu. Bu, yaşam için doğada bağlı olduğumuz şeylerin – gıda, su ve pek çok ilaç üretimi, soluduğumuz hava, iklim ve hastalık kontrolü, besin maddesi tedariği ve mahsullerin döllemesi ve kültürel ve eğlence amaçlı faydalar – tüketildiği ve bozulduğu anlamına gelir.

Peki bu nasıl böyle olabiliyor? Doğaya gittiğimizde veya televizyonda doğa programları izlediğimizde, pek çok şey hep olduğu gibiymişçesine görünebilir. Ve gerçekten de dünyada halen büyüleyici doğa harikalarının ve zengin bir yaşam çeşitliliğinin olduğu büyük bölgeler var. Fakat bütünü görmek için merceği kaldırdığımızda ve çevrede gerçekten meydana gelen değişimlerin yüzeyinin altına baktığımızda, afallatıcı ve aşırı derecede korkutucu bir resim ortaya çıkıyor.

Şu temel olguları düşünün:

Toprağın tarım, kereste ve et üretimi için boşaltılması sebebiyle dünyanın yağmur ormanlarının yarısı gitti. Bu ormanlar, ekvatorun etrafında yoğunlaşıyor.

İnsanların bir zamanlar çiftçilik yaptığı pek çok bölge, kötü kullanım ve aşırı kullanım nedeniyle atık alana veya çöle dönüştü. Bu özellikle, dünyanın kurak ve yarı kurak bölgelerinin oluşturduğu yüzde 40'lık kısmı için ciddi bir sorun. Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının çeyreği de bu bölgelerde yaşıyor.

Su ve hava kirliliği küresel bir sorun – şu anda, Çin'in büyük nehirlerinin %80'i akuatik yaşamı (balıklar, bitkiler, vs) artık beslemiyor! Hava kirliliği özellikle yaşlıları, hastaları ve çocukları vuruyor – akciğer kanserine ve başka akciğer hastalıklarına, bronşite ve kalp hastalıklarına sebep oluyor. Dünyada her yıl üç milyon insan bunun etkilerinden ötürü hayatını kaybediyor.

Son olarak, yerkürenin ısınması sorunu var. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre bu durum şimdiden, giderek kötüleşen kuraklıklar, fırtınalar, su baskınları, ısı dalgaları ve parazit hastalıkları nedeniyle her yıl 150 bin kişinin ölümüne neden oluyor. 2000-2008 yılları arasında, bilim insanları küresel ısınma hakkında alarm zillerini defalarca çalarken, sera gazı emisyonları (küresel ısınmaya sebep olan karbondioksit ve metan gibi gazlar) %29 oranında artış gösterdi ve bunların gelişme hızı da arttı. Şimdi, küresel ısınmanın sebep olduğu okyanus seviyelerindeki artış, Güney Pasifik adalarından Bangladeş gibi ülkelere kadar, alçakta yaşayan pek çok ülkenin varlığını bizzat kendisini tehdit ediyor.

Yukarıda verilen örneklerin tümünde, çevresel yıkımın ağırlıklı olarak Asya, Afrika ve Latin Amerika bölgelerinde yoğunlaştığına dikkat çekmek gerekiyor. Bu bir tesadüf veya kötü şans değil. Bu ülkeler yüzyıllardan beri ABD'nin, Japonya'nın ve Avrupalı güçlerin tahakkümü altında. Bugün bu, emperyalist güçlerin dünyadaki kaynakların hayli orantısız bir

parçasını tükettiği, ezilen ulusların ise çevresel krizin ağırlığının ve yükünün korkunç derecede orantısız bir parçasını taşıdığı anlamına geliyor.

Hükümetler, geçen Aralık ayında Kopenhag iklim görüşmeleri sırasında olduğu gibi bunun bir sorun olduğundan bahsettiler. Ancak bunu çözmek üzere eyleme geçmek yerine, fosil yakıtlarının kullanımını ve en tehlikeli kirleticiler olan kömür ve “kirli yakıt” arayışlarını arttırdılar. Bu modern çağ Neron’ları, bütün gezegen yanarken ayrıntılarla ilgileniyor!

Önde gelen iklim bilimci James Hansen, şu uyarıda bulundu: “Bize ev sahipliği yapan gezegen şimdi, bir ‘taşma noktası’na tehlikeli derecede yakın... İnsanlığın deneyimlediği menzilin oldukça dışında bir çevreden söz ediyoruz. Düşünülebilecek herhangi bir neslin yaşam süresi içinde geri dönüş olmayacak ve yolculuk, gezegendeki türlerin büyükçe bir kısmını ortadan kaldıracak... Geri döndürülemez etkileri olan durdurulamaz iklim değişikliğini harekete geçirmekten kaçınmak için, on yıl içinde yeni bir enerji yönüne girmemiz gerekiyor.”

Çevre krizinin gelişme biçimi arasında bölgeden bölgeye farklılıklar var ve bazı bölgeler, ötekilere göre daha fazla etkileniyor. Ancak kriz gerçek, küresel ve ilerliyor.

Soy tükenmesi krizi ve ekosistemin çöküşü

Günümüzde, yılda 3 binden fazla türün nesli tükeniyor ve bu rakam yılda on binler düzeyine ulaşabilir. Afrika’da sadece son 30 yıl içinde aslan popülasyonu 200 binden 20 bine indi. İnsanlığın en yakın kuzenleri olan şempanzeler ve goriller, nesillerinin tükenmesi tehlikesiyle karşı karşıya. Bu hayvanlar, “orman eti” olarak avlanıyor, ormanlardaki yaşam alanları ortadan kaldırılıyor ve hastalıktan ölüyorlar. Okyanuslarda, dünyanın yırtıcı balık popülasyonlarının (tuna ve kılıç balığı gibi) %90’ı, aşırı balık avlanması nedeniyle tükendi ve ortadan kalktı.

En az bunun kadar kötü olan bir şey de şu: bu resim, pek çok

faktörün dünyadaki biyo-çeşitliliğe getirdiği derin tehdidi ve bütün bir ekosistemlerin radikal derecede değişme ve bazı durumlarda halihazırda dünyadan yok olma derecelerini içermiyor. Bütün gezegenin küresel sağlığını etkileyebilecek yığınla negatif etkinin aktif hale gelmesi gibi gerçek bir tehlike var. Buna, yerel veya bölgesel ölçekte ekosistem çöküşleri de eklendiğinde, küresel ekosistem çökebilir. Tekrar edelim: buna, yerel veya bölgesel ölçekte ekosistem çöküşleri de eklendiğinde, küresel ekosistem çökebilir.

Bugün okyanuslarda neredeyse bütün büyük balıklar, memeliler ve kaplumbağalar, bunların yanı sıra pek çok kuş türü ve başka türler, soy tükenmesine doğru gidiyor. Neden? Bir yandan, kapitalist şirketler okyanusların diplerinde dev ağlarla balık tuttuğu için. Bu tarak avcılığı, çok fazla balığı alıyor ve onların yaşam alanlarını (içinde yaşayabildikleri çevreyi) yok ediyor; fakat kapitalistlerin bu işi yapmasının en kârlı yolu bu, o yüzden de böyle yapılıyor. Öte yandan, genel kirlenme ve iklim değişikliği de bu türleri tehdit ediyor – ki bu sayıda göstereceğimiz gibi, bunlara da genel olarak kapitalist üretimin düşüncesizliği yol açıyor.

Okyanuslardaki bu değişimler oldukça yaygın ve büyük bir sorun teşkil ediyor. Bazı örneklerde insan faaliyetleri, beslenme zincirinin en üstündeki yırtıcı hayvanları yok etti. Yırtıcı hayvanların gidişiyle beraber, onların beslendiği bazı türler orantısız şekilde genişledi ve beslenme zincirinin daha altında bulunan, yedikleri öteki türleri önemli ölçüde azalttı. Nehir ağzları gibi başka örneklerde, kirlilik ve aşırı düzeyde balık avcılığı istiridyeleri ve süzerek beslenen öteki canlıları azalttı. Sorun şu ki, sağlıklı bir nehir ağzında süzerek beslenen canlılar yosunları ve bakterileri kontrol altında tutar ve onlar olmadığında bu organizmalar sınırsız şekilde büyür, suları ve kıyıları çamur ve toksinlerle kirletir.

Okyanuslarda bir bütün halinde ekosistemler tehdit altındalar ve bazı bölgelerde şimdiden çöküyorlar. Mercan resifleri bu

açından özel bir önem taşıyor. Brian Skoloff tarafından yakın zamanda yayınlanan “Death of Coral Reefs Could Devastate Nations” [“Mercan resiflerinin ölümü ülkeleri yok edebilir”] başlıklı makaleye göre, Ulusal Okyanus ve Atmosfer Derneği (NOAA) dünyadaki resiflerin yüzde 27’sinin halihazırda yok olduğunu ve işler böyle giderse 2032 yılı itibariyle üçte ikisinin daha yok olacağını söylüyor. Mercan resifleri, sahil şeritlerinde kirlenme ve kalkınma, aşırı balık avcılığı ve kötü balıkçılık pratikleri nedeniyle bozuluyor. Bu faktörler küresel ısınma nedeniyle daha sıcak hale gelen okyanus sularıyla etkileşime geçerek, mercan içinde yaşayan ve onları besleyen yosunları öldürüyor ve mercanların kendisinin de beyaza dönüp ölmesine neden oluyor.

Skoloff şunları söylüyor: “Mercan resifleri, beslenme zincirinin temelinin bir parçası. Dünyanın yediği balıkların yaklaşık yarısı onların etraflarındaki evlerini teşkil ediyor. Dünya çapında yüz milyonlarca insan – bazı tahminlere göre sadece Asya çapında 1 milyar kişi – gıda ve geçimlikleri için onlara bağımlı.” Uluslararası Doğa Koruma Birliği’nden Carl Gustaf Lundin ise, mercan resiflerinin ölümünün “Bütün ulusların varoluşları açısından tehdit altına girmesi” anlamına geleceğini söylüyor.

Old Dominion’dan, dünya çapında yürütülen bir deniz türleri sayımını yönetmiş öğretim üyesi Kent Carpenter, küresel ısınmanın kontrolsüz bir şekilde devam etmesi halinde, bütün mercanların 100 yıl içinde yok olabileceğini söyledi. Carpenter, “Mercanları kaybetmenin sonuçlarından birinin, deniz ekosisteminin topyekûn çökmesi olabileceğini iddia edebilirsiniz... Okyanuslardaki bütün yaşam için muazzam bir domino etkisi olacaktır” dedi.

Karada da benzer şeyler oluyor. Asya, Afrika ve Güney Amerika’daki yağmur ormanları, çok sayıda türü barındırıyor. Bu türlerden pek çoğu bilim insanları topluluğu tarafından henüz tanınmıyor bile. Fakat ormanlar kesiliyor ve yakılıyor; bu durum ise büyük nesil tükenmeleri ve bu zengin

ekosistemlerin çöküşü tehdidini getiriyor.

Küresel ısınmanın felaket niteliğindeki tehlikesi

Yağmur ormanları en büyük tür çeşitliliğini barındırdığı gibi, küresel ısınmaya sebep olan karbondioksit gazlarını da büyük miktarlar halinde havadan çekiyor. Bunu yaptıktan sonra ise organizmaların nefes almak için ihtiyaç duyduğu devasa miktarlarda oksijen veriyor. Yağmur ormanları, “yeryüzünün akciğerleri” olarak adlandırılı gelmiştir. Bu ormanların kesilmesi ve yanması ise, devasa miktarlarda karbonu daha atmosfere bırakmakta, gezegenin ısınmasını daha da arttırmaktadır.

Yağmur ormanları iklimi etkiliyor. Karadan su alıyor ve büyümek için bu suyu kullanıyor, ardından da büyük miktarlarda su buharı çıkarıyor. Gezegende kalan en büyük tropikal orman alanı olan Amazon yağmur ormanı, hava üzerinde devasa bir etkiye sahip. Amazon yağmur ormanı alize rüzgarlarıyla etkileşime giriyor, geniş bölgeleri etkileyen sıcaklık sistemlerini meydana getiriyor ve okyanus ısılarını düzenliyor. Fakat tomrukçuluk nedeniyle Amazon’un yaklaşık beşte biri tamamen yok edildi ve yine %20’den fazlası zarar gördü. Son birkaç yıl içinde küresel ısınmayla birlikte Amazon’u kuraklık vurdu ve iklim değişikliğinin artışıyla birlikte daha fazla kuraklıkla geçecek yılların, Amazon’un ölmeye başlayacağı, hatta nihai olarak çayır veya çöle dönüşeceği bir süreç için bir taşma noktasına yol açmasının mümkün olabileceği şeklinde gerçek bir korku mevcut.

Bu ormansızlaşma ve (fosil yakıtları olarak bilinen) petrol, kömür ve doğalgaz yanması, dünyanın ısınmasına sebep oluyor. Bu yakıtların yanması ve ormanların kesilmesi ve yanması, başlıca “sera gazı” olan karbondioksit salınımına yol açıyor. Atmosferimizdeki karbondioksit ve öteki sera gazlarının artışı, gezegenin ısınmasına yol açıyor ve bu da iklimin değişmesine sebep oluyor. Kutup buzları ve buzulları, ivmelenen bir hızla eriyor. Yüz milyonlarca insanın yaşadığı

ada ülkeleri ve sahil şeritleri, önümüzdeki on yıllarda buzulların ve buz tabakaların erimesi nedeniyle okyanus sularının yükselmesi sonucunda tehdit altına girebilir. Bir bütün olarak gezegendeki ortalama sıcaklıklar artarken, bazı bölgeler – özellikle de Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen bölgeleri – diğerlerinden daha fazla etkileniyor. Şimdiden iklim aşırılıkları – bazı bölgelerde daha fazla sayıda yıkıcı su baskını, başka bölgelerde şiddetli kuraklıklar, ısı dalgaları ve belli bölgelerde daha güçlü kasırgalar –meydana geliyor ve küresel iklim modelleri, gezegen ısındıkça bu tür şeylerin daha da kötü hale geleceğini öngörüyor.

İklim, belli bir bitki veya hayvanın belli bir yerde yaşayıp yaşayamayacağını belirlemek de dahil olmak üzere, ekosistemleri etkileyen temel bir faktördür. Gezegen ısındıkça, pek çok tür kutuplara doğru veya yaşamlarını sürdürebilecekleri daha yüksek yerlere doğru gidiyor. Kutup bölgelerinde ise türlerin gidebileceği daha soğuk bir yer yok. “Normal” dönemlerde, iklim genellikle binlerce, hatta milyonlarca yıl içinde değişir ve türler buna uyum sağlayabilir. Fakat şimdi, UC Berkeley'den bütüncül biyoloji (integrative biology) profesörü Anthony Barnosky'nin söylediğine göre insanların sebep olduğu iklim değişikliği, “yaşayan canlıların ve ekosistemlerin evrimi boyunca hiç olmadığı kadar hızlı ilerliyor: pek çok tür, biyolojik olarak, coğrafi menzillerini hayatta kalmaları için gerekli hızda düzenleme kapasitesinden yoksun.”

Hepsinin üstünde yer alan bir gerçek ise şu: pek çok tür bu duruma menzillerini değiştirmek yoluyla yanıt verdiğinde, doğruca, içinde yaşayamayacakları şehirlere ve gelişme bölgelerine koşuyor ve buradan çıkamıyor. Kentsel gelişim, genişleme ve doğal yaşam alanında meydana gelen öteki yıkımlar nedeniyle türlerin doğal menzilleri parçalandı ve hatta ortadan kalktı. Çoğu zaman, artık göç edilebilecek bir yaşam alanı yok. Yaşam alanı yıkımıyla iç içe geçmiş iklim

değişikliği, sadece türleri değil, bütün ekosistemleri tehdit eden çifte tehlike anlamına geliyor. Barnosky, "Sonuç olarak, bütün toplumlar ve ekosistemler, binlerce, hatta milyonlarca yıldır yapabilecek şekilde evrim geçirdikleri şeyleri yapamaz hale gelebilirler."

Ekosistemin çöküşü ve bunun geleceğimiz için yarattığı sonuçlar

Ekosistemler, birbirleriyle etkileşim kuran ve ilişki içinde olan karmaşık yaşam ağlarından meydana gelir. Antartika'daki kriller, kurtlar, yahut öteki önde gelen yırtıcı hayvanlar gibi temel önemdeki türlerin yahut tür gruplarının neslinin tükenmesi, ekosistemlerin temelden dönüşmesine, hatta hayli yıkıcı biçimlerde "çözülmesine" sebep olabilir. Ekosistemlerdeki türler, bir uçak kanadındaki perçinlere benzetilir. Birini çıkardığınızda (eğer bu merkez civata veya kontrol civatası değilse) bu her zaman çok büyük sorun olmak zorunda değildir, ama birkaç tanesini daha çıkardığınızda, kanat zayıflar ve soluğu kesilir. Birkaç tane daha çıkarıldığında, bütün bir yapı çöker.

Bazı çok önemli ekosistemler – örneğin yeryüzündeki en zengin yaşamı barındıran yağmur ormanları ve mercan resifleri, ama bunların yanında başka ekosistemler – düpedüz yıkıma uğruyor ve bazı örneklerde şimdiden çökmüş veya ortadan kaldırılmış durumda. Kuzey Kutbu bölgesi gibi ötekiler, ciddi düzeyde etkilenmiş durumda. Ekosistemler birbiriyle etkileşim halindedir ve birbirini muazzam derecede etkilerler. İnsanlar ise kendi hayatlarını sürdürmek için işleyen canlı ekosistemlere bağımlıdırlar.

Bu gerçeklikle yüzleşmemiz gerekiyor. Teker teker türlerin veya tür gruplarının ortadan kalkması, ekosistemlerin çözülmesine sebep olabilir ve ekosistem çöküşleri domino etkisi yaratabilir. Şimdi pek çok faktör, iklim değişikliğinin hücum kenarına çıkışıyla birlikte bir araya gelerek, karşımıza yalnızca büyük çapta nesil tükenmeleri tehdidini değil, aynı

zamanda bazı ekosistemlerin çöküşü, dünyanın küresel ekosistemi üzerinde domino etkisi ve potansiyel olarak insanların varlığını bile tehdit edebilecek olan farklı türden bir gezegene dönüşme tehdidini de koyuyor. Bütün gelişim yollarını ve sonuçları öngörmemiz mümkün değildir, fakat halihazırda içinde bulunduğumuz ve durdurulması gereken gidişat budur.

Bilim insanları ve doğanın korunmasına adanmış kuruluşlar, uzun süredir bütün bunları inceliyor ve pek çok olası çözüm önerdiler; türleri korumak, el değmemiş alan çekirdeklerini ve türlerin göç ve hareket etme koridorlarını korumak için yapılabilecek pek çok şey, sürdürülebilir olabilecek yeni teknolojiler ve hatta karbondioksiti “tecrit etme” – atmosferden çıkarma ve iklim değişikliğini tersine çevirme – yolları önerdiler. Pek çok başka kişi ve kuruluş da aktif olarak kalkınmayla ve onun yarattığı çevresel yıkımla mücadele ediyor. Doğayı kurtarma potansiyelini gösterecek şekilde, pozitif etkileri olan bazı önemli girişimler şimdiden gerçekleştirildi. Ancak pek çok çaba ve yol, sistemin işleyişi karşısında hayal kırıklığına uğruyor. Çok ama çok daha fazlası yapılmalıdır, yapılabilir, yapılmak için feryat ediyor. ≈≈

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK, EL DEĞMEMİŞ ALANLAR VE DOĞA

Türlerin, Revolution gazetesinin bu sayısında bahsettiği ölçekte yok edilmesi neden önemli? Biyolojik çeşitliliği ve el değmemiş alanları korumak neden önemli?

Öncelikle, var olan türler milyonlarca yıllık evrimin ürünüdür. Bunların nasıl yaşadığı, öteki türlerle nasıl ilişki kurduğu ve her birinin gelişim biçimleri, herkes için belli bir güzellik sunuyor. Ancak türler, bir kez yok edildikten sonra ebediyen ortadan kalkıyor. İktidar kapitalistlerin elinden alınsa bile, insanların halihazırda gitmiş olan biyolojik çeşitliliği yeniden yaratabilmesi söz konusu

değildir. Kuşkusuz türler, yaşamın evrimi içinde de varlıklarını kaybediyorlar. Fakat türlerin, kapitalizmin anarşik yağması nedeniyle yok olması, normal oranlardan çok daha büyük oranlardadır. Bu oranları tam olarak ölçmek mümkün değildir, ancak bilimsel tahminlere göre soy tükenme hızları bugün, normal “geçmiş” hızın 100 ila 1000 katı kadardır. Ve bu, durdurulması gereken bir suçtur.

İkinci olarak doğa ve el değmemiş alanlar, gerçek insan ihtiyaçları açısından – görece bilinmeyen deneyimlemek ve keşfetmek, macerayı ve yalnızlığı deneyimlemek açısından – büyük öneme sahiptir. Doğa ve el değmemiş alanlar bizi belli bir güzellik türüne ve belli bir şaşkınlık ve merak türüne götürür. Doğayı ve el değmemiş alanları var olan haliyle, insani gelişim tarafından değiştirilmemiş haliyle deneyimlemek büyük bir haz verir. Bunu kaybetmek, insan olmanın anlamının azalması demektir.

Üçüncü olarak, insanlık doğanın parçasıdır – ve biz, hayatımızın kendisi için doğaya bağlıyız.

İnsanlar, doğal evrimin sonucudur. Biz, bütün öteki canlı şeylerin parçasıyız ve gerçek anlamda onlara bağlıyız. Bütün türler, önceden var olan ata türlerin evrimsel değişimleri olarak türer, bu yüzden de bütün canlı türleri, bir ortak atalar zinciri üzerinden birbirine bağlıdır. Ve bizim kendi insan türlerimiz, farklı akrabalık dereceleriyle, gezegen üzerindeki bütün öteki türlere bağlıdır – bu ister üzüm salkımları ve meyve ağaçları, ister kutup ayısı, ister en küçük böcek, isterse evinizdeki kedi olsun.

Doğal dünya ekosistemlerden – birbiriyle ve bir birim olarak fiziksel çevreyle etkileşim halinde olan yaşam ağlarından – oluşur. Türlerin, özellikle de temel önemdeki türlerin veya tür gruplarının yok edilmesi öteki türleri etkiler ve bütün bir ekosistemin yaşamının çözülmesine sebep olabilir. Hangi ipler çekildiğinde bunun çözülmeye sonuçlanacağını her zaman bilemeyiz.

Biyologların ekosistemde fark ettiği karşılıklı bağlılığa verilebilecek iyi bir örnek, yırtıcı türlerin – Yellowstone Milli Parkı bölgesindeki kurt gibi – oynadığı roldür. Bu bölgedeki kurtlar çıkarılmıştı, ama şimdi geri getirildi. İncelemeler, kurtların gerçekte bütün ekosistemi düzenlediğini gösterdi. Kurdun geri getirilmesi, bazı ağaçlarda aşırı otlanan karaca ve geyik popülasyonlarını kontrol altında tutuyor. Geyikler şimdi, bu bölgede kurtlar karşısında savunmasız oldukları için dereler üzerinde otlanmaktan da uzak duruyor. Geyiklerin bu kadar çok otlanmaması ise, hemen hemen ortadan kalkmış olan toz ağaının geri gelmesini sağladı. Toz ağaının yeniden yetişmesi, daha fazla gölgelik alan sağlıyor, böylelikle nehir sistemlerini daha sağlıklı hale getiriyor ve balıkların serpilmesi için daha iyi koşullar yaratıyor. Öteki türler ise hayatta kalmak için balık yiyor. Beslenme zincirinin en üstünde bulunan yırtıcı hayvanların sağlıklı ve görece dengeli bir ekosistemi koruma açısından önemi, pek çok başka ekosistemde de keşfedilmiştir; buna, aşırı balıkçılık faaliyeti ve avlanma nedeniyle yırtıcı hayvanların ortadan kalkmasının büyük negatif değişimlere sebep olduğu okyanuslar da dahildir. Sistemin en üstündeki yırtıcı hayvanların öldürülmesi, bütün bir ekosistemi nefessiz bırakabilir ve bozulmaya, hatta çökmeye açık hale getirebilir.

Biyologların ve başkalarının günümüzde yürüttüğü önemli bir bilimsel inceleme ve koruma alanı, dünyayı “yeniden vahşileştirme” çabalarıdır. Bu, doğal el değmemiş alanların çekirdeklerini ve vahşi yaşam hayvanlarının hayatta kalabilecek ve gelişebilecek şekilde hareket etmelerini sağlayan koridorları birbirine bağlamak ve korumak yoluyla, kalkınmanın ve öteki sebeplerin doğal vahşi yaşam alanında yarattığı yıkımın ve parçalanmanın üstesinden gelme çabalarını da içermektedir. Bunlar, doğal dünyamızın korunması açısından çok önemli çabalardır.

Bizim, bu gezegendeki insanlar olarak, hayatta kalmak için doğaya bağlı ve bağımlı olduğumuzu anlamamız gerekiyor.

Fiziksel çevre ve onun canlı organizmalarla olan etkileşimi, insan hayatının – besin için bitkiler ve hayvanlar üretilmesi, yağmur ve dolayısıyla içme suyu, barınma amaçlı malzemeler, pek çok hastalık için kullanılan ilaçlar, havadan karbondioksiti alan ve nefes almamızı sağlayan oksijeni üreten ağaçlar ve bitkiler, vs. – temelidir. Canlı, işleyen doğal ekosistemler olmadan, insanlık bu dünyada uzun süre var olamayacaktır. Net olalım: ekosistemlerin tümünün yıkılması ve çöküşü, gezegenimizi, kendimizi uyarlama yönündeki bütün potansiyelimize rağmen insanlar için yaşanabilir olmayan bir gezegene dönüştürebilir.

Ve işte bugün karşı karşıya olduğumuz çevre krizinin anlamı budur.

Çevre krizine, kapitalizmin sahip olduğu, doğanın yalnızca büyümeyi besleyen bir araç olduğu şeklindeki mantık – doğayı metalaştıran (onu alınıp satılan bir nesneye dönüştüren) mantık – yol açıyor. Bu sonuç korkunç derecede yıkım yaratmakta ve insanlığı ahlaki anlamda yoksullaştırmaktadır. Doğa hakkındaki komünist yaklaşım ise, tersine, insanlığı doğal dünyanın bekçileri ve vahşi yaşamın koruyucuları olarak görür. Gerçekliğin tümünün anlaşılmasına yönelik bilimsel bir yaklaşıma dayanır. Bu yaklaşım, doğal dünyanın değerli görülmesini, onun harikalarından haz almayı, karmaşıklığından büyülenmeyi ve onun bize öğretebileceği her şeyden öğrenme arzusunu savunur. Fakat bu yaklaşım sadece ahlaki anlamda daha iyi bir yaklaşım değildir. Bu, insanlığın doğayla olan ilişkimizi dönüştürmek için – hayatta kalabilmemiz ve gelecekteki komünist dünyanın parçası olarak bu gezegende doğayla birlikte yaşamamız için – ihtiyaç duyduğu yaklaşımdır.

≈≈

**DAHA DERİNLERDE BİR ŞEY İŞLİYOR...
KAPİTALİZM ÇEVRE KRİZİNİ NEDEN ÇÖZEMEZ?**

Krizin sebebi nedir?

Neden doğal çevre yok ediliyor? Sırf şirketlerin açgözlülüğü yüzünden mi? Cehalet yüzünden mi? Yahut sebep “insan doğası” mı? Bilimin kendisi mi?

Aralık 2009’da dünya hükümetleri Danimarka’nın başkenti Kopenhag’da bir araya geldi. Bu hükümetler, iklim değişikliğini en azından yavaşlatmaya başlayacak bir anlaşmaya varma sözü verdiler. Fakat dünya, bilimsel bir toplantı ve bunun ardından krizi ele alacak anlamlı adımlar atılması yerine, epey farklı bir şey gördü. ABD’nin hakim olduğu büyük güçler, iklim meseleleri konusunda birbirine itirazlarda bulunuyordu. Dünyanın en büyük kirleticileri – ki tek başına ABD, atmosferdeki bütün karbon emisyonlarının dörtte birinden sorumludur – iklim müzakerelerini, ötekiler karşısında stratejik avantaj elde etmek için ve küresel iklim değişikliğinin etkileri karşısında en savunmasız durumda olan yoksul ülkeleri soymak için kullandı. Bazıları hayatını gezegenin kurtarılmasına adanmış olan protestocular içeri sokulmadı, sık sık gözaltına alındı ve zaman zaman polis tarafından dövüldü. Nihai sonuç, iklim değişikliğini durdurmak için hiçbir şey yapmayan ve anlamsızdan da beter olan bir vaat oldu.

Ne oldu? Bu güçler, ihtiyaç duyulan şeyi yapamayacak kadar cahil, kibirli ve yoz mu?

Yoksa daha derinlerde başka bir şey mi işliyor?

Kanserli büyüme, sakatlayıcı entegrasyon

Buna yanıt vermek için, içinde yaşadığımız ekonomik ve siyasi sistemin esaslarını ele almamız gerekir: kapitalizm. Bu toplumun temelindeki ekonomik ilişkileri ve bu temelin üzerinde gelişip onu pekiştirmiş olan kurumları ve fikirleri incelememiz gerekir.

Sermaye için doğa, ya el konulup yağmalanacak bir şey ya da cepte görülecek, sömürülecek ve kâr merkezli meta üretimine akıtılacak bir hediyedir.

Kapitalizm, insanlık tarihinde insan emeğinde meydana gelen en hızlı üretkenlik büyümesine yol açtı. Fakat bu büyüme, dünya insanlığının daha yoğun şekilde sömürülmesine ve gezegenin daha vahşi bir şekilde yağmalanmasına dayandı. Eşi görülmemiş bir büyüme, eşi görülmemiş bir yıkımı getirdi. Kapitalizm, “Afrika holokostu” – 11 milyondan fazla Afrikalının köleleştirilmesi ve öldürülmesi – ve Yerli Amerikalı halkların fetih, hastalık ve gümüş madenlerinde ölümüne çalıştırılma yoluyla soykırıma uğratılması temeli üzerinde gelişti. Kapitalizm, çocukların ve göçmenlerin sömürülmesi temeli üzerinde gelişti ve yıkıcı krizler ve iki dünya savaşı getirdi. Bugün, kapitalizm-emperyalizm aşamasında, Afrika, Asya ve Latin Amerika halklarına karşı korkunç soykırım işgalleri ve savaşları yürütüyor ve/veya bunları destekliyor. Ve şimdi kapitalizm, insanlığın varoluşunun bizzat kendisini tehdit eden çevresel yıkıma yol açıyor.

Kapitalizm bütün dünyayı entegre etti. Fakat bu entegrasyon korkunç derecede eşitsizdir. Bu, dünyanın geri kalanına hakim olan bir avuç zengin ülke tarafından parçalara bölünmüştür. Emperyalist ülkelerdeki göreceli refah – “gelişmiş dünyadaki” milyonların sömürülmesini ve yoksulluğunu gizleyemeyecek olan refah – Asya, Afrika ve Latin Amerika’daki en acı yoksullaştırma karşılığında var oluyor.

ABD, Japonya ve Avrupa ülkeleri gibi emperyalist güçler, gezegenin geri kalanının halklarından asalak gibi besleniyor. Emperyalistler yatırımlar, ticaret anlaşmaları, teknolojinin kontrolü ve piyasalara hakimiyet yoluyla, bütün dünyanın kaynaklarının denetimini elde ediyor. Bu kaynaklarla boğazlarını tıka basa dolduruyorlar – ve ardından sebep oldukları kirliliği, ezdikleri ve yağmaladıkları ülkelere kaydırıyorlar. Farklı ülkeler ve farklı halklar bu krizi radikal derecede eşitsiz bir şekilde görüyor ve emperyalist ülkelerde yaşayanlar çoğu zaman, krizin gerçekte ne kadar kötü olduğunu bilmiyorlar bile.

Bunun nasıl olduğuna dair birkaç örneğe bakalım:

Texaco gibi bir şirket Ekvator yağmur ormanından petrol çıkardığında ve zehirli atık su ve petrol püskürtüp sıçrattığında, el değmemiş yağmur ormanlarını yok etti ve fiilen insanları öldürdü. Shell Oil Nijerya'da benzer şeyler yaptığında ve Shell'in kazı yaptığı alanda yaşayan Ogoni halkı direndiğinde Nijerya hükümeti, oyun yazarı Ken Saro-Wiwa da dahil olmak üzere dokuz direnişçiyi tutukladı ve idam etti. Bu örneklerde özgün olan tek şey, bunların görece daha iyi biliniyor olmasıdır. Benzer ihlaller, büyük şirketlerin yerel hükümetlerle birlikte çalıştığı ve emperyalist güçlerin ordularından en üst derecede destek aldığı Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde rutin bir şekilde meydana geliyor. Tarım işletmeleri küreselleşmeden bütün dünyaya yayılmak için istifade ediyor; büyük miktarda petrole bağlı olan, gıda yetiştirme amaçlı dev endüstriyel sistemler kuruyor ve devasa miktarlarda atık meydana getiriyor. Bu durum, beraberinde doğal yaşam alanlarının yok olmasını da getirdi. Örneğin Amazon'daki yağmur ormanları, büyükbaş üretime yol vermek ve soya fasulyesi üretmek için kesildi. Ve bu süreç aynı zamanda geleneksel tarımı ve yüz milyonlarca çiftçi ve köylünün geçimliklerini de yok etti. On milyonlarca kişi şehirlerin mega gecekondu mahallelerine sürüklenirken, başkaları da çiftçiliğe ancak, ormana doğru girerek ve ormanı açarak başlayabildi.

Yukarıda tarif edilen sürecin ve kapitalizmin öteki dinamiklerinin sonucunda Afrika, Asya ve Latin Amerika'da dev gecekondu mahalleleri ve şehirleri oluştu. Hınca hıncı dolu olan bu şehirler, şimdi bir milyar insanı barındırıyor. Nijerya-Lagos'tan Mexico City'ye, Hindistan-Mumbai'den onlarca başka yere kadar insanlar, zehirli hava soluyarak ve zehirli su içerek yaşıyor ve çocukları, insan atığı ve kimyasal atık nehirlerinde oynuyor. Afrika ve Çin bölgeleri, gelişmiş kapitalist ülkelerden gelen, insanları, toprağı ve su yollarını zehirleyen toksik e-atıklar (yani, zehirli mineraller ve kimyasallar içeren hurdaya çıkarılmış bilgisayar ekipmanları) için çöp konteynerine dönüştü. Ve dünyanın

evresinin ve halklarının bu denli korkunç şekilde yağmalanması ve bunun eğitsiz ve baskıcı bir tarzda meydana gelmesi süreci, vahėi askeri güçler tarafından, özellikle de ABD ordusu tarafından savunuluyor ve pekiğtiriliyor (ki anlağıldığı kadarıyla ABD ordusu da dünyanın en büyük kurumsal petrol tüketicisi. Bkz: "A Dirty Little Secret of Capitalism: The U.S. Military Is One of the World's Largest Polluters.")

Kapitalizm bir sistemdir: Bunun anlamı ne?

Fakat yine de, bütün bunları meydana getiren ve kapitalizme içkin olan, onun iğleyiğ biçiminde yerleğik olan bir ėeyler var mı?

Her toplum bir sistemdir. Bu, onun bir oyun gibi, belli kurallara göre iğlediği anlamına gelir. Eğer kurallar ihlal edilirse, sistem iğlemez. Basketbol veya futbol kurallarını dğnelim. Oyuncular sahaya çıktıklarında canlarının istediği ėeyi yapamaz. Eğer bir basketbol oyuncusu, topu kullanmanın en iyi yolu gibi göründüğü için topa, futbolda olduğu gibi ayakla vurmaya karar verirse, ceza alır. Eğer bunu yapmaya devam ederse oyundan atılır. Bu yüzden kuralları anlamamız gerekir. Ve oyunu, kuralları değiğtirmek yoluyla sürdürüp srdremeyeceğinizi ve hep birlikte bağka bir oyun oynamaya ihtiyaç duyup duymadığınızı anlamamız gerekir.

Aynı ėey kapitalist sistem için de geçerlidir. Evet, krizi yaratmığ olan bireysel kapitalistler ve ėirketler vardır. Fakat bu oyunun krize yol amığ kuralları hakkında öğrenmemiz gereken bir ėey olup olmadığını anlamamız gerekir. Krizle, kapitalizm kuralları içinde alığarak, belki bu kuralları değiğtirerek bağ etmemiz mümkün müdür, yoksa kapitalizmin kendisi mi gitmelidir? İğte bunu anlamalıyız. Bizzat yağamın geleceği, bunun doğru şekilde yapılmasına bağlıdır.

Temel nokta ėudur: bir sistem olarak kapitalizm, çevreyle sürdürülebilir ve rasyonel bir şekilde ilgilenemez – bir bireysel kapitalist, yahut bir kapitalistler grubu bunu samimi

bir şekilde istese bile. Kapitalizm, kendi üretiminin çok yönlü etkileriyle baş edemez. Kapitalizm gelecek nesiller için plan yapamaz.

Neden? Çünkü kapitalistler, yahut sermaye blokları, birbirinin karşısına rakip olarak çıkar; bazen işbirliği yaparlar, ancak temelde, her fırsattan rakiplerinin altını oymak için istifade etmeye hazır olmalıdırlar. Aksi halde rakipleri onların altını oyar ve onları kendi altına alır. Sistemin altında yatan bu temel dinamik, bireysel kapitalistlerin eylemlerine itki veren şeydir; son Kopenhag iklim değişikliği konferansında büyük güçlerin herhangi bir anlamlı eylem üzerinde anlaşmaya varamamasının altında yatan sebep de budur.

Kapitalizmin bir numaralı kuralı:

Her şey metadır ve her şey kâr için yapılmalıdır.

Kapitalizm her şeye meta olarak yaklaşır. Değişim için, satış için üretilen her şey metadır. Metanın değiştirilebilmesi için – birilerinin onu satın alması için – faydalı olması gerekir. Geçmiş toplumlarda insanlar, doğrudan kendi kullanımları için üretim yapar, ardından da bunu, ihtiyaç duydukları mal olarak ürettiklerinden bazılarını değiş-tokuş ederek tamamlarlardı. Günümüzün kapitalist toplumunda ise her şey, başkalarına satılmak için – değişim için – üretilir ve meta üretiminin ve değişiminin neredeyse evrensel olan hakimiyeti, kapitalizmi önceki toplum biçimlerinden ayırır. Fakat kapitalizmin kalbinde bir şey daha vardır: bütün üretimin ölçüsü ve motivasyonu, kârdır.

Kapitalizmle birlikte, her şeyi meta olarak ve potansiyel bir kâr kaynağı olarak görme zihniyeti her şeyin içine siner: insanların birbirlerine bakma biçimine, kendilerine bakma biçimine ve evet, doğaya bakma biçimine. Sermaye için doğa, ya el konulup yağmalanacak bir şey ya da cepte görülecek, sömürülecek ve kâr merkezli meta üretimine akıtılacak bir hediyedir. Çevre felaketleri bile ilk ve öncelikli olarak,

“kâr fırsatları” olarak görülür – tıpkı bugün dur durak bilmeden fosil yakıtlarının yakılması sonucunda kutup buz örtülerinin erimesinde gördüğümüz gibi. Bu korkunç bir kayıp ve trajedidir ve insan yaşamı da dahil olmak üzere her türlü yaşamı ağır bir tehlikeye atmaktadır. Fakat ABD, Kanada, Norveç ve Rusya’nın kapitalistleri için bu, giderek buzsuz hale gelen Barents ve Arktik denizlerinde ortaya çıkan ve zengin olma potansiyeli taşıyan yeni fosil yakıtı rezervlerini sömürmek için harekete geçme çağrısıdır. Küresel ısınma sapkın bir şekilde, kapitalizmin “istifade edeceği” – ve bu ısınmayı daha da korkunç bir düzeye taşıyacağı – yeni alanlar açıyor.

Kapitalizmin iki numaralı kuralı:

Üretim özel mülkiyettedir ve üretimi harekete geçiren şey “ya genişle ya öl” buyruğudur

Kapitalist üretim, doğası itibarıyla özeldir. Ekonomi, kapitalist denetim ve mülkiyetin ayrı ve rakip birimlerine ayrılmıştır. Her sermaye birimi pazar payı için ve hayatta kalmak amacıyla maliyetleri düşürmek için birbiriyle mücadele etmelidir. Anlaşmaların yapılması halinde, bunlar ya daha geniş bir savaşta ittifaklar biçimi, ya da geçici ateşkesler biçimi alır. Bu yüzden her kapitalist veya sermaye bloğu, temel bir buyruğu izlemelidir: ya genişle ya da öl.

Her birim temel olarak kendisiyle, kendi operasyonlarıyla, – kâr ve yayılma biçiminde, “yatırımını gerçekleştirmekle” – ilgilenir. Bir çelik fabrikası açan bireysel bir kapitalist, bu fabrikanın maliyetini ve etkinliğini katı bir muhasebeye tabi hale getirecektir. Fakat bunun dışında olan şeyler – örneğin bu çelik fabrikasının yarattığı hava kirliliği – onun “defterine işlenmez”. Kapitalist çıkarlar kereste için Endonezya’daki yağmur ormanlarını kestiğinde ve ardından biyo-yakıtlar için hurma yağı üreten ağaçlar yetiştirdiğinde, atmosfere yayılan devasa karbon miktarı da, orangutanların ve Sumatra kaplanlarının yaşam alanlarının yok edilmesi de hesaplara girmez.

Ana akım iktisatçılar için kaplanlar ve maymunlar (yahut hava ve su) basit bir şekilde, “dış faktörler”dir. Bunun anlamı ise çevresel yıkımların ve kaynakların tükenebilirliğinin hesaba katılmamasıdır. Türlerin bir bütün halinde neslinin tükenmesi, doğum kusurları ve küçük çocukların hayatlarını mahveden hastalıklar, kapitalizmin hesap defterleri için “dışsal”dır. Batı Afrika’daki Nijer Deltası’nda Shell Oil, petrol çıkarırken toprakta ve suda muazzam kirliliğe yol açtı. Ve bu petrolün yanması, gelecek nesillerin uğraşması gerekecek sera gazlarına yenilerini katıyor. Ama bu etkilerin hiçbirisi, Shell’in ekonomi kayıtların geçmez. Her sermaye birimi, kendisinin dışında yer alan şeyleri “maliyetsiz” olarak görür.

Kapitalizmin özel mülkiyete ve denetime dayanan karakteri ve farklı sermayeler arasındaki ölüm-kalım rekabetinden türemesi sebebiyle, üretimde bilinçli, topluma yayılan bir koordinasyonun olması mümkün değildir. Ekolojik etkileri, yahut ilişkileri dikkate alacak uzun vadeli bir planlamanın olması mümkün değildir. Büyümesinin yağmur ormanlarının, yahut okyanusların ekolojisi üzerindeki etkisi düşünülmez. Yahut bunları sınırlayacak reform kararları alındığı zaman, sermaye bunları geri çektirmeye veya bir şekilde bunları atlatmaya yönelir. Kapitalizmin ufukları kısa vadeli olma eğilimi taşır, zira yatırımlarının hızlı bir şekilde geri dönüş getirmesini ister. 10, 20, 30 yıllık sonuçlar önemli değildir.

Texaco’daki kapitalistler, yukarıda tartıştığımız gibi Ekvator’daki insanların sularını zehirlediği zaman, mesele yalnızca aç gözlülük değildi (tabi canavarca düzeyde bir açgözlülük olsa da); onlar, mümkün olan bütün kârları elde edememeleri halinde, başka bir yerde, maliyetleri sapına kadar azaltacak olan başka bir kapitalist tarafından alt edilmekten korkuyorlardı.

Kapitalizmin üç numaralı kuralı:

Bugün kapitalizm, ezilen uluslar üzerindeki emperyalist tahakküm ve emperyalist güçler arasında stratejik rekabet

üzerinden ilerlemektedir.

1800'lerin sonu itibariyle kapitalizm, sınırlarını çatlatmaya başladı. Sermaye Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın daha derinlerine uzanmaya, bu ülkelerde yatırım yapmaya ve siyasi ve sosyal yapılarına – ya açık sömürgecilik yoluyla, ya da yeni sömürgeciliğin “yerli seçkinler” aracılığıyla uyguladığı daha dolaylı tahakküm yoluyla – artan ölçüde hakim olmaya başladı. Emperyalist güçler, afallatıcı ve korkunç ölüm rakamları getiren savaflara ve işgallere imza attı: ABD'nin Filipinler işgalinde, Fransa'nın Cezayir'i zapt etmesinde, yahut İngilizlerin Hindistan'daki direnişini ezme sürecinde yüzbinlerce insan öldürüldü. Tek başına Belçika Kongo'sunda Belçika'nın korkunç yönetimi esnasında tahminlere göre 10 milyon kişi (nüfusun yarısı) cinayet, açlık, tükenme, açıkta kalma, hastalık ve dikey düşen doğum oranları nedeniyle hayatını kaybetti.

Gangsterlerin bir mahalleyi bölüşüp arkasından birbirleriyle şiddetli çatışmalara girmesi gibi bu kapitalist güçler de, gezegenin bölüşümü konusunda birbiriyle savaşa girerler. Bu, 1. Dünya Savaşı'na yol açtığı gibi 2. Dünya Savaşı'nın da ana sebebiydi. Bu, ABD'yi eski Sovyetler Birliği'ne karşı nükleer silah kullanmakla tehdit etmeye yöneltti ki bu silahlar, gezegendeki insan yaşamını kolaylıkla sonlandırabilirdi. Son kertede ABD'nin askeri üstünlüğü hem Sovyet rakiplerinin çöküşünü hızlandırdı, hem de ABD hakimiyetindeki küreselleşme dönemine yol açtı. Fakat bu rekabetin kendisi yineleniyor ve yeni biçimler alıyor: işte Kopenhag'da kendini gösteren ve kaydadeğer bir anlaşmaya varılmasını engelleyen, bu rekabettir.

Krizin boyutlarıyla ilgili makalemizde gösterdiğimiz gibi bu korkunç küresel eşitsizlik, yoğunlaşmış ifadesini, insanlığın şimdi karşı karşıya olduğu çevre krizinde buluyor. Ezilen ülkelerdeki insanlar, sularını ve havalarını tamamen kirlenmiş, tarımlarını yıkıma uğramış, topraklarını verimlilikten yoksun bırakılmış halde buluyor; çocuklarının

doğum kusurlarıyla ve emperyalist ülkelerdeki insanların pek de hayal edemeyecekleri ölçekte çürümüş bir gelecekle dünyaya geldiklerini görüyor; kendilerini, açlık ve ihtiyaçlar nedeniyle, karşı karşıya oldukları durumu daha da kötü hale getirecek şeylere – yağmur ormanlarını açmaya veya ormanlarda avlanmaya – sürüklenir halde buluyorlar. Her sabah, fosil yakıtlarının yakılmaya devam edilmesi sonucunda, Pasifik'in ada ülkelerinin ve Bangladeş gibi yoğun nüfuslu, alçak rakımlı ülkelerin varlığının devam edeceğinin şüpheli olduğu bir gezegene uyanıyorlar. Nitekim bu gidişatta, bu toprakların sular altında kalması yalnızca zaman meselesidir.

Hükümetin çıkardığı yasaların bu sorunu çözmeye dahi başlamayacak olmasının altı sebebi

Bazıları, “pekâlâ” diyecektir: “Kapitalistler kendi hallerine bırakılırlarsa kötü işler yapacaklar. Ama onların eylemlerini sınırlayan yasalarla dolu bir tarih var ve bu yasalar çoğu zaman işliyor. O halde daha fazla ve daha iyi reformlar için çalışamaz mıyız?”

İnsanlar buna kanıt olarak, mevcut sistem altında gerçekleşen bazı “çevre başarılarına” – örneğin, ozon tabakasına zarar veren kloroflorokarbonların (CFC'lerin) azaltılması hakkındaki uluslararası anlaşmalara, ABD'deki asit yağmuru üretimindeki bazı azalmalara, Erie Gölü gibi yerlerde olduğu gibi çeşitli su yapılarının temizlenmesine, temiz hava yasasına, vs. – işaret edecektir.

Bu konuda ne diyelim? Kabul edilen bazı kuralların ve düzenlemelerin olduğu, bunların da çevresel yıkımın bir düzeyde frenlenmesine ve bazı durumlarda daha iyi standartlara yol açtığı doğrudur. Ancak daha yakından yapılacak bir inceleme, bu tür çabaların sorunu çözmenin ne kadar da uzağında olduğunu açığa çıkaracaktır.

Öncelikle, sorunların ele alınma derecesi, bunların kâr yapımı ve kapitalist ülkenin bir bütün olarak işleyişi açısından ne

kadar merkezi olduğuyla ilgilidir. Bazı şirketlerin CFC'den başka maddelere geçmesi (ozon tabakasının tahrip edilmesinin düzenlenmesiyle sonuçlanan geçiş) ile, ülkelerin bir bütün olarak fosil yakıt enerjisi kullanımını sonlandırması, birbirinden hayli farklı şeylerdir. Bunlardan ilki, şirketlerin görece küçük bir kesimini etkilerken, ikincisi kapitalist ülkelerin ekonomileri açısından ve özellikle de ABD'nin bütün dünya üzerindeki hakimiyeti açısından temel önemdedir.

ABD içinde su ve havanın temizlenesi alanındaki bazı "kazanımlar", süregiden çevresel yıkıma dair büyük resmin dahilinde kalmaya devam ediyor. Temiz Hava Yasası'yla geçen 38 yılın ardından ABD'deki hava kalitesi bazı bölgelerde belli bir derecede iyileşmiş olsa da, ABD'deki her üç kişiden biri halen, hava kirliliği seviyelerinin EPA standartlarını aştığı ilçelerde yaşıyor. Her beş kişiden biri, is gibi partikül kirliliklerinin yıl boyunca devam eden seviyelerde olduğu bölgelerde yaşıyor. Şunu da belirtelim: bu tehlikeler, ezilen milliyetler (Siyahlar, Latinolar, Yerli Amerikalılar ve öteki "yerli insanlar") ve yoksul halk için daha yoğunlaşmış düzeyde.

Yahut suyu temizleme çabalarına bakalım. EPA standartlarıyla geçen 30 yılın sonunda 2002 yılında EPA, nehirlerin üçte birinden fazlasının ve göllerin yarısının kirlilik standartlarına uymadığını söyledi. ABD'de pek çok balık, memeli, sürüngen, çiçekli bitki veya amfibi hayvan ya tehlikeye girdi ya da soy tükenmesine açık hale geldi. Dahası, büyük miktarlarda zehirli kimyasallar – pestisitler, böcek ilaçları, vs. – çevreye bırakılıyor.

Bu, polüsyon lisansları alanında kapitalist şirketler arasında ticareti öngören "cap and trade" (emisyon üst sınırı ve ticareti) gibi modeller için de geçerli. Bunun en hararetli savunucuları, Temiz Hava Yasası'na ve yukarıda pozitif örnekler olarak tartışılan benzer reformlara işaret ediyor. Bazıları ise, böyle bir yasanın daha karmaşık, finansal

spekölasyonlara ve ona eşlik edecek çeşitli türden yolsuzluklara ve hilelere daha açık olacağını ve aynı zamanda şu noktada ABD’de böyle bir yasanın çıkmasının çok zayıf ihtimal olacağını kabul ediyorlar. (“cap and trade” savunusuna bir örnek olarak bkz: “Building A Green Economy,” Paul Krugman [“Yeşil bir ekonomi inşa etmek”] New York Times Magazine, 11 Nisan 2010).

Bütün bunlar düşünüldüğünde, bu modele ötekilerden fazla umut bağlamak için hiçbir sebep yoktur ve bunun nasıl da tehlikeli bir hile olduğunu ifşa etmek için yeterince sebep vardır. Nitekim Mark Schapiro Şubat 2010’da Harper’s’ta yayınlanan “Conning the Climate: Inside the carbon-trading shell game” [“İklimi idare etmek: Karbon ticareti üçkağıtçılığının içinde”] makalesinde, James Hansen de 7 Aralık 2009’da New York Times’da yayınlanan “Cap and Fade” [“Üst sınır ve solma”] makalesinde, bu modele dair ayrıntılı ve şiddetli ifşaatlar da bulunmuştur. Özellikle Schapiro, Avrupa’da uygulanan haliyle bu modelin hem teorisini, hem de fiili pratiğini derinden inceledikten sonra, “cap and trade” modelinin “özenle hazırlanmış bir üçkağıtçılık, dünya hükümetlerinin yakın çıkarlarına hoş bir şekilde hizmet eden, ancak genişleyen çevre krizimizin getirdiği tehlikelere yanıt üretmeyi başaramayan, gözden düşmüş bir eylem” olduğu sonucuna varmaktadır.

Emperyalist ülkelerin hayata geçirdiği her türlü “yeşillendirme”, uluslararası sermayenin ezilen ülkeleri devamlı olarak yağmalaması ve yıkması temelinde gerçekleşmektedir. Yağmur ormanlarının yok edilmesi, zehirli maddelerin yayılması, vs. gibi şeyler, sermayenin herhangi bir “standarta” ihtiyaç duymadığı ülkelerde dinmek bilmeden devam ediyor ve bu, kârlılık açısından muazzam bir avantaj sağlıyor. Bu yüzden, emperyalizm çerçevesinin içinde olduğumuz müddetçe, ABD veya Avrupa içindeki “yeşillendirmenin” “ücreti”, ezilen ülkelerin sömürülmesi yoluyla ve orada çevresel koruma için hiçbir harcama yapılmaması yoluyla ödenmektedir. Dünya

nüfusunun %20'si, dünyanın kaynaklarının %77'sini tüketmektedir. Amerika'da insanlar duş alırken, yıkama amaçlı su kullanırken ve genellikle engelsiz bir şekilde (görece) temiz su kullanırken (günde ortalama 176 galon su kullanırken), ortalama bir Afrikalı günde ortalama 5-6 galon suyla yaşamaktadır. Bu hemen hemen, ABD'de 2 ila 4 kez sifon çekildiğinde harcanan suya eşittir.

Her türlü çevre standardı ve yönetmeliği her zaman kısa vadelidir ve sermayenin ihtiyaçlarının değişmesi halinde ters yönde değişime tabidir. Mesele sadece tekil finans-kapital bloklarının ve şirketlerin hepsinin hükümete bağlı olması değildir – ki gerçekten de öyledirler. Daha da temel olarak, kapitalizmin “kuralları” acımasızdır ve her türlü kısa vadeli çevre korumasından çok daha güçlüdür. Uzun yıllarını BM'nin ve ABD hükümetinin çevre konularıyla ilgili en yüksek mevkilerinde çalışarak geçirmiş bir çevreci olan James Speth, ozon ve asit yağmuru gibi konularda kısmi kazanımlar elde edilmişse de, “çeyrek asır önce vurgulanmış olan tehdit edici küresel eğilimlerin bugün de devam ettiğini ve daha da ciddi ve zorlu hale geldiğini” belirtiyor ve ekliyor: “Sonuç olarak, iklim sözleşmesi iklimi korumuyor, biyolojik çeşitlilik sözleşmesi biyolojik çeşitliliği korumuyor, çölleşme sözleşmesi çölleşmeyi engellemiyor ve hatta daha eski ve güçlü olan Deniz Kanunu Sözleşmesi balık yataklarını korumuyor. Dünya oranları hakkında yürütülen ve hiçbir zaman sözleşme noktasına gelmemiş olan uluslararası tartışma için de aynısı söylenebilir.”

Kapitalizmin çerçevesi dahilinde çalışan önde gelen siyasi figürler, eninde sonunda sermayenin çıkarlarını güçlendirmek zorundadır. Pek çok insan Bush rejiminin, çevrede meydana gelen devasa yıkıma ve standartların altının oyulmasına giden yolu açtığını kabul ediyor. Fakat bir “çevreci” olarak kampanya yürüten Obama da, deniz sondajı, nükleer güç ve sözde “temiz kömür” peşinde koşan planlar ilan etti.

Daha da temel olarak, özellikle dünyanın şu an karşı karşıya

olduğu devasa çevresel tehditlerle yüzleştığımızda ihtiyaç duyulan şey, insanlığın ve çevrenin ihtiyaçlarını en başa koymaktan daha azı değildir. İhtiyaç duyulan şey halk kitlelerinin yaratıcılığını ve inisiyatifini serbest bırakmaktır ve hayır, bu sistemin altında olabilecek bir şey değildir bu! Herhangi bir doğal afete bakalım – ister Katrina kasırgası, ister Haiti depremi olsun. Kapitalist-emperyalistlerin ilk yaptığı şey, insanlara göz açtırmamak için asker göndermek ve kitlelerin krizi ele almak için kendi kendilerine örgütledikleri çabaları durdurmak/sabote etmektir. Kapitalizm bu sorunla yüzleşemez ve insanlığı onunla baş etmesi için seferber edemez, çünkü böyle bir seferberlik kendisinin “özel mülkiyetin kutsallığını” savunma ve halk kitlelerini baskı altında tutulmuş ve tâbi hale getiriliş bir konumda tutma ihtiyacının altını oyabilir. Kapitalist sınıfın çıkarları ve bir bütün olarak insanlığın çıkarları antagonizma içindedir.

Özetlemek gerekirse: kapitalizm koşullarında hükümetlerin çıkardığı tüm kanunlar her zaman için sınırlı, kısmi olacak ve daimi saldırı altında olacak, ağırlıklı olarak da bu kanunlar zengin ülkelerle sınırlı olurken yoksul ülkelerde kirlenme ve yıkım durmaksızın devam edecektir. Ve insanlar “sistem içinde çalışmak” için çabalarını ve enerjilerini sonuçsuz ve etkisiz bir şekilde sürdürürken, aynı sistem daha da yıkıcı çevre sorunları meydana getirecektir.

Önemli çabalar göstermek – fakat engellere çarpmak

Bu, insanların tam şu anda çevresel yıkımla mücadele etmek için önemli adımlar atmadığı anlamına gelmiyor. Bu adımlar atılıyor ve bu çabaların desteklenmesi de gerekiyor. Örneğin biyologlar ve başka insanlar, doğal sistemleri koruyacak ve yerküre çapındaki farklı bölgelerde bulunan çeşitli ekosistemlerdeki çöküşleri engelleyecek çok önemli inisiyatifler geliştirdiler. Bu çabalardan bazıları, doğal ekosistemleri vahşi yaşamın büyük çekirdeklerine bağlamak yoluyla “dünyayı yeniden vahşileştirmeyi” ve yolların

üzerinden ve etrafından doğal koridorlar geliştirmeyi, böylelikle de özellikle, ekosistemlerin tümünü düzenleyen en üstteki “tepe” yırtıcı hayvanını menzillerini genişletecek, göç edecek, vs. şekilde hareket edebilir hale getirmeyi amaçlayan, yüksek hayal gücüne dayalı düşünceleri de içeriyor. Bazı inisiyatifler belli bir başarı da elde etti: örneğin Yellowstone Milli Parkı’nda kurtları geri getirme ve yoğun anayollar üzerinde koridorlar inşa etme çabaları, halihazırda pozitif bir etki yarattı. Başka bölgelerde ise bu çabalar muazzam zorluklarla karşılaşılıyor: büyük kapitalistlerin çıkarları ve öteki dar çıkarlar, bazı örneklerde ise ülkeler, hayal kırıklığı yaratıyor. Örneğin Meksika-ABD sınır bölgesi üzerinde ekosistemin en üstündeki yırtıcı hayvanlar için koridorlar oluşturma çabaları, ABD İç Güvenliği’nin sınırla duvarlar ve çitler inşa etmesi nedeniyle engellendi.

Bunun gibi inisiyatiflerin, ihtiyaç duyulan geniş ölçekte kritik ekosistemleri koruma konusunda gerçekten başarıya ulaşması için, çoğu zaman ulusal sınırları aşacak ve bu bölgede yaşayan bilim insanları ve halk arasında eşî görülmemiş bir uluslararası işbirliğini meydana getirecek cesur girişimlere ihtiyaç var. Bu tür çabalar, mevcut sistemin kitleleri hayatta kalmak için mecbur bıraktığı yolları aşmalıdır. Koruma çabaları elbette son derece önemlidir, ancak mevcut kapitalist ilişkiler tarafından hayal kırıklığına uğratılmaktadır. Yeni sosyalist sistem, bu türden hayati inisiyatiflerin önünü açacaktır.

“Yeşil Teknoloji”nin çözüm OLMAMASININ dört sebebi

Bazıları, mevcut sistem altında yeni “yeşil teknolojilerin” geliştirilmesinin, iklim krizine çözüm olabileceğini savunuyor. Buna göre mevcut “temiz” teknolojilerin – enerji için su gücünün, rüzgarın ve güneşin kullanılması gibi – daha fazla kullanılması ve yeni teknolojilerin geliştirilmesi, örneğin iklim sorununun çözülmesi için sihirli değnek olacak. Onlara göre bu işin püf noktası, bu teknolojileri kapitalistler için, bu alanda yatırım yapmaya cezbedilmelerini

sağlayacak şekilde yeterince kârlı hale getirmek. Bu olmazsa, hükümetlerin sübvansiyon sunmasını sağlamak. Bu çözüme yakından bakalım.

Her şeyden önce, bahsettiğimiz tüm “kural”lardan ötürü kapitalistler, en kârlı olduğunu hesapladıkları şeye yönelirler. Ve şu anda petrol, kömür ve doğalgaz çıkarmada kullanılan enerji sistemi muazzam derecede kârlıdır. Bu yüzden, hem sürdürülemez hem de aşırı derecede yıkıcı olmasına rağmen dünyada büyük ölçüde hakim olan enerji kullanım tipidir ve şu anda potansiyel olarak felaket boyutuna varabilecek bir iklim değişikliğini beslemektedir. Şirketler ve ülkeler, fosil yakıtlarını son kırıntısına kadar kazıp çıkarmalıdır, çünkü eğer yapmazlarsa başka bir rakip gelip onları kapacak ve ötekiler üstün hale gelecektir. ABD yeni teknolojiler geliştirme yönünde büyük bir proje başlatıp bunları sübvanse etse bile, bu sübvansiyonların vergi geliri şeklinde, sermayenin meydana getirdiği genel kârlardan gelmesi gerekecektir. Öteki ülkeler – fosil yakıtı üretiminde kendi kaynak avantajına güvenenler dahil – burada bir fırsat görecek ve ABD’nin ekonomik hakimiyetinin ve ona bağlı olan siyasi ve askeri gücünün altını oyacak bir takoz olarak daha ucuz enerjiyi kullanacaktır.

İkinci olarak, daha şimdiden fosil yakıtı üretimine muazzam kaynak, altyapı ve bilgi yatırımı yapılmaktadır. Yine kapitalizmin “kural”larına göre, bütün bu yatırımların tazmin edilmesi gerekecektir. Ama eğer artık fosil yakıt enerjisi kullanılmayacaksa bu nasıl olabilir? Bunun yanı sıra, “yeşil teknolojiye” geçişin kendisi, dev bir sermaye harcamasını gerektirecektir. Bu yüzden kapitalizm koşullarında fosil yakıtına duyulan bu bağımlılıktan çıkıp, çok da fazla kâr vadetmeyen yeşil teknolojilere geçiş o kadar da kolay değildir. Bu, büyük enerji şirketlerinin şu anda fosil yakıtlarına yaptığı yatırımlarda da kendini göstermektedir – kamu yayıncılığı yapan kanallardaki silik kamu spotlarının aksine bu yatırımlar, “yeşil teknoloji” yatırımlarından kat

kat fazladır. Nitekim petrol şirketleri “yeşil teknolojilerden” bahsederken Batı Afrika’da daha da derin deniz sondajları yapıyor – bunun yanında da ABD hükümeti, bölgedeki yozlaşmış yönetici klikleri destekleyip güçlendiriyor ve hatta orada ABD ordusunun özel bir “Afrika komutanlığı” (AFRICOM) bile kuruldu.

Üçüncü olarak, “yeşil teknolojinin” öngörülebilir bir gelecekte, fosil yakıtlarını yakmaktan daha ucuza enerji üretemeyeceğinin ortaya çıktığını varsayalım. Sosyalist veya komünist bir toplumda fosil yakıtlarının yakılmasından yeşil teknolojiye geçiş, bu ihtimale rağmen yapılabilir, çünkü insanlığın ihtiyaçları ve doğal sistemlerin sürdürülebilirliği, karar alımının birinci temeli olacaktır (maliyetin de hesaba katılması gerekse bile). İlave olarak devlet, toplum tarafından üretilen artı-değeri hızlı bir şekilde, daha büyük toplumsal ihtiyaca uygun şekilde ekonominin farklı sektörlerine kaydırabilecektir. Fakat bu, kapitalizm koşullarında, özel mülkiyetin ve denetimin hakimiyeti altında mümkün değildir.

İnsanların fosil yakıtlarını çıkarması ve yakması bir biçimde engellenmediği sürece sermaye “doğal olarak” bu ekonomik yola yönelecektir, zira bu daha ucuz olacak ve yatırıma daha büyük bir geri dönüş getirecektir. Ve eğer bu bir biçimde, katı bir şekilde kanun dışı hale getirilse bile, fosil yakıtlarının üretimi ve satışı, kanunların ve çevresel düzenlemelerin gerisinde, karaborsa ve rüşvet yoluyla devam edecektir. Bugün bile yağmur ormanlarında yürütülen tomrukçuluk faaliyeti – bu örneğin Endonezya’da resmi olarak yasaklanmış olsa da devam etmektedir – ve zehirli elektronik atıkların zengin ülkelere yoksul ülkelere sevkiyatı açısından durum budur: bu sevkiyat, uluslararası deklarasyonlar ve anlaşmalar yoluyla yasaklanmış olsa da, bilgisayar ekipmanlarının “bağışlanması” adı altında sürdürülmektedir.

Dördüncü ve daha da temel olan nokta şudur: teknolojinin varlığı ve kullanımı ancak şu ya da bu ekonomik sisteme

bağılıdır ve eğer bu ekonomik sistem kapitalizmse, her türlü yeni teknoloji ancak kapitalizmin “kurallarının” ve onun iktidar ilişkilerini çerçevesi dahilinde kullanılabilir. Bunu daha somut görmek için, “yeşil teknoloji” hakkındaki en büyük hayallerin gerçek olduğunu varsayalım. Bilim insanları, büyük atılımlar yapmış ve sera gazı üretmeyen ucuz ve yeni yollardan büyük miktarda enerji üretmenin yeni yollarını bulmuş olsun.

Bu sistem altında ne olacaktır? Çeşitli sermaye tekelleri ve blokları – bu sistem koşullarında bu yeni enerjinin büyük çaplı üretimini ve dağıtımını örgütleyebilecek yegane gruplar – derhal, bunun patentinin kimde olacağı, mülkiyetinin kimde olacağı, kimin ondan kâr sağlayacağı konusunda birbirleriyle mücadeleye girecektir. Bu mücadeleyi kazanan, en büyük kârı elde etmek için olabildiğince fazlasını yüklenmeye çalışacaktır. Bu enerjiyi üretmek için gerekli olan çeşitli makineler ve hammaddeler, tüm bunların en ucuza üretileceği yerlerin bulunmasıyla, insanların çok baskıcı çalışma koşullarında düşük ücretlere çalışmasıyla elde edilecektir. Ve kapitalist güçler arasında, savaflara ve müdahalelere yol açan mücadeleler olacaktır – tıpkı petrolde olduğu gibi, bu teknolojiyi de kontrol edebilen, dünyayı kontrol edebilecek ve dünyaya hakim olabilecektir. Hatta belki de buradan kitle imha silahları gibi şeyler çıkacaktır? (Pentagon’un yeşil teknolojiye çok ilgi gösterdiğini öğrenmek şaşırtıcı mı?)

Bu yüzden her ne kadar “yeşil teknoloji” hayalleri bir biçimde iklim krizinin daha ciddi bir şekilde ele alınmasına yol açabilse bile – ki bütün önceki argümanlarımız bunun, nazikçe söylemek gerekirse, çok zayıf ihtimal olduğunu gösteriyor – bütün bunlar kapitalist bir sistemin içinde gerçekleşecek, yani çok sayıda başka yolla doğa kirletip bozulmaya, dünya halkları da ezilmeye devam edecektir.

Evet, gezegeni ısıtarak çevreyi yok etmeksizin sürdürülebilir bir şekilde enerji üretebilecek yeşil teknolojilere şiddetle ihtiyaç duyuyoruz. Fakat bunlar, teknolojiyi halkın yararına olacak şekilde konuşlandırarak ve onu salt kârlarını

arttırmayı düşünerek KULLANMAYACAK tamamen farklı bir sistemde, ancak yardımcı nitelikte olacaktır. Dünya, kapitalizmin çerçevesi içinde kurtarılamaz. Bu gezegendeki hayatın kaderini, tarihteki tek sıfatları bu hayatın baş yağmacıları olan kişilere terk edilerek kurtarılamaz. Bu, yüzleşilmesi zor bir gerçek olabilir – ama yüzleşmek gerekir. Yepyeni bir yol bulunmalıdır. ≈≈

Yeşil teknoloji ve biyo-yakıtların hikayesi [çerçeve yazısı]

Bugün biyo-yakıtların gelişimi, kapitalist ilişkiler altında yeni ve “daha temiz” enerji kaynakları geliştirildiğinde ne olduğunun canlı bir örneğidir. Petrol ve doğalgazın yerini alacak daha “çevre dostu” yakıtların üretilmesinden kâr elde etme sözüyle sermaye, etanol, biyo-dizel yakıt, vs.ye dönüşebilecek mahsullerin tarımsal üretimine gömüldü. Bunun çok kârlı olduğu ortaya çıkınca, sermaye bu tür mahsullerin üretimine aktı ve gıda üretiminden uzaklaştı. Biyo-yakıt amaçlı mahsul üretimine yönelen bu sermaye akışı, gıda kıtlıklarını ve mısır ve tahıl fiyatlarındaki patlamayı tetikleyen başlıca faktörlerden biriydi. Bu durum zayıf ülkeleri yıkıcı bir şekilde vurdu, zira bu ülkeler, tahıllar için ve öteki gıda ihtiyaçları için dünya pazarına fena halde bağımlıdır. Bu yüzden “yeşil” yakıt amaçlı mahsul üretimi, dünya çapındaki yoksul ülkelerin aç kalmasına yol açmıştır. Bu durum, bu sistemin iflasını ortaya çıkaran muazzam bir örnektir.

Dahası, palmiye ağaçları gibi biyo-yakıt amaçlı mahsuller, Endonezya gibi ülkelerde araziye açmak üzere yağmur ormanlarının yok edilmesi yoluyla yetiştirilmektedir. Bu ise devasa miktarda karbondioksiti açığa çıkarmaktadır. (Bkz: “Endonezya’da yağmur ormanlarının yağmalanması”). Şu durumda, “sera gazlarını kesmek” için biyo-yakıt amaçlı mahsullerin yetiştirilmesi, daha da fazla sera gazının meydana gelmesiyle sonuçlanmaktadır. Neden? Çünkü bütün bunlar, kapitalist meta üretiminin kuralları altında gerçekleşmektedir. ≈≈

Kapitalizmin küçük bir kirli sırrı: ABD Ordusu, dünyanın en büyük kirleticilerinden biridir

ABD Ordusu, dünyanın çevresini ve halkını yağmalayan sistemin başlıca koruyucusu olduğu gibi, aynı zamanda tek başına, dünyadaki en büyük uluslararası petrol tüketicisidir. Ve ABD Ordusu ile onun küresel operasyonları, küresel iklim değişikliğine katkı yapan karbondioksit emisyonlarının başlıca kaynaklarından biridir.

Tahminlere göre 2004 yılı itibariyle ABD Ordusu yılda 144 milyon varil petrol tüketiyordu: bu, günde 395,000 varile denk düşüyor. Pentagon'un enerji tüketiminin yüzde ellisi jet yakıtına gidiyor; bu ise var olan karbonlu kirletici yakıtların en önde gelenlerinden biri. Ordunun araçlarının çoğu o kadar çok yakıt tüketiyor ki, tüketimleri saat başına değil dakika başına yakılan galon cinsinden ölçülüyor. Örneğin B1-B Lancer bombardıman aracı, bir dakikada 59 galon yakıyor. Abrams tankı ise bir galon yakıtla yarım mil gidiyor. ABD askeri, savaş tarihindeki en fazla gaz tüketen, karbon kirleten ve çevreyi en fazla yok eden savaşçı. "Oil Change International" kuruluşunun hazırladığı bir rapor, yalnızca Irak savaşında ordu tarafından meydana getirilen karbon emisyonlarının "aynı yıl ABD'de 25 milyon araç daha yola çıksa yayılacak olan emisyon miktarına eşit olduğunu" ortaya koydu ve ekledi: "Eğer savaş emisyon açısından bir ülke kabul edilseydi, her yıl 139 dünya ülkesinin yıllık olarak yaydığından daha fazla karbondioksit yayardı."

Fakat ordu şimdi, "yeşile geçtiğini" ilan ediyor. Gerçekten de, Savunma Bakanlığı bazı yenilenebilir enerjiler geliştiriyor ve kullanıyor. Buradaki şaşırtmaca ise, bu yenilenebilir enerjinin hangi amaçla kullanıldığı noktasındadır. Çarpıcı bir örnek: ABD Deniz Kuvvetleri'nin Guantanamo'daki işkence merkezi, rüzgar/dizel santralinden besleniyor. Bu yüzden tutuklular sonsuz bir şekilde, bir suçlama olmaksızın bu üste kapalı tutulurken ve işkence görürken, işkenceyi yapan ordu "yeşil teknoloji" kullanıyor.

Ordunun “yeşile geçme” amacı, gelecekteki bağımlılık rezervlerini kesmektir. Ayrıca biyo-yakıtlar savaş makinelerini beslemede pratik olmadığını kanıtladığı için, ordu sentetik yakıtlara – kömür, şist ve biyo-kütleden yapılan sentetik yakıtlara – yöneliyor. Bunlar kirli yakıtlardır ve düzenli petrol ve doğalgazdan daha fazla karbon üretirler. (ABD çıkarlarını korumak için) “yeşile geçtiğini” iddia eden ABD Ordusu, bir taraftan gezegen üzerinde – kısmen dünyanın fosil yakıtı enerji rezerverlerine hakim olma ve bunları sömürme itkisi doğrultusunda – savaşlar yürütürken, diğer taraftan da iklim değişikliğinin önde gelen kaynaklarından biridir.

Karbon emisyonlarına ilave olarak ABD Ordusu aynı zamanda, başka türden kirliliklerin ve zehirli atıkların da dünyadaki başlıca kaynaklarından biridir. ABD içindeki ve özellikle de dünya çapındaki ABD askeri üsleri; petrol ürünlerini, eritken maddeleri, kimyasal yaprak dökücüler, ve toprağı, yeraltı sularını ve su yollarını kirleten ağır metalleri içeren dev bir yığını etrafa sıçratmış, yığmış ve arkasında bırakmıştır. 2004 yılı itibariyle ABD’de “yüksek kaynaklı” tesislerin (en fazla kirletilen ve temizlenmesi gereken alanların) %10’u ordu tarafından meydana getirilmişti.

ABD’nin savaşları, işgalleri ve silah test alanları, çevreyi çok daha fazla mahvetti. Onyıllardır insanlar ve çevre açısından kelimelerle anlatılamayacak yıkımlar yarattı. Bunlara, Amerika’nın Japonya’ya iki atom bombası atmasının sonuçları da dahildir – bu bombalar 100 binden fazla insanı öldürdüğü gibi, insanları ve kırsal alanı radyasyonla zehirlemiştir. Ordu Vietnam savaşı sırasında, gerillaların “örtüsünü” kaldırmak için ağaçlara portakal gazı püskürtmüş, bu ise 400,000 [!] ölüme ve sakatlığa ve 500,000 çocuğun doğum kusurlarıyla dünyaya gelmesine yol açmıştır. Daha yakın zamanda ABD, Porto Riko’daki Vieques adasını atış talimi için kullanması toprağı ve denizleri kontamine etmiş, Irak’a karşı savaşların her ikisinde de yasadışı bir şekilde seyreltilmiş

uranyum silahlarını kullanması bu ülkede kanser oranlarının ve doğum kusurlarının ani bir şekilde fırlamasına sebep olmuştur.

≈≈

Endonezya ve Malezya'da yağmur ormanlarının yağmalanması

"Borneo yağmur ormanları, doğal dünyanın harikaları arasındadır. Bu ormanlar 2,500'den fazla orkide türü de dahil olmak üzere en az 15,000 bitki türünü desteklerler... Burada sezlong kadar büyük çiçekler, dünyanın en güzel kelebek türlerinden biri, cüce filler, uçan yılanlar, dev timsahlar, vahşi doğada yalnızca birkaç düzine kalmış gergedanlar olan guguk kuşu gergedanları ve orangutanlar vardır."

–"Among the Great Apes: Adventures on the Trail of our Closest Relatives" ["Büyük maymunların arasında: En yakın akrabalarımızın izinde maceralar"] – Paul Raffaele

Dünyadaki son büyük tropik yağmur ormanları ekvator üzerinde – Güney Amerika'daki Amazon bölgesinde ve Asya ve Afrika'da – yer alıyor. Bu ormanlar hızla yok oluyor: kereste için yok ediliyor, soya fasulyesi, sığır, kahve ve palmiye yağı – yani, uluslararası pazarda satılacak ürünler – yetiştirmek amacıyla üretime açılıyor ve yakılıyor.

Asya'da 17 bin adadan oluşan bir ülke olan Endonezya, dünyanın kalan tropik yağmur ormanlarının %10'unu barındırıyor. Endonezya'nın Sumatra ve Borneo adaları (Endonezya, Malezya ve Brunei arasında bölünmüştür) devasa doğal zenginlikler ve biyolojik çeşitlilik içeren topraklardır. Buralar, Sumatra kaplanı, orman filleri gibi pek çok eşsiz türe evsahipliği yapmaktadır ve orangutanların – Asya'daki yegane büyük maymunların – son kalan evidir. Endonezya'daki biyolojik çeşitlilik o denli zengindir ki, dünyadaki toprak yüzeyinin yalnızca %1,3'üne sahip olmasına rağmen dünyanın çiçekli bitkilerinin, kuşlarının, memelilerinin, sürüngenlerinin ve amfibilerinin %10-16'sını barındırır. Ancak türlerin bu zengin

çeşitliliği, toprağın kereste üretimi için yok edilmesi ve palmiye yetiştirme amacıyla açılması sonucunda tehdit altındadır. Endonezya'nın başlangıçta sahip olduğu ormanların dörtte üçü şimdiden gitmiştir. Birleşmiş Milletler Çevre Projesi'ne (UNEP) göre, şimdiki yıkım hızıyla gidilirse, 2022 yılı itibarıyla Endonezya'nın neredeyse bütün ormanları gitmiş olacaktır.

Ormansızlaştırma, Sumatra kaplanlarını neredeyse nesillerinin tükenmesi noktasına getirmiştir: vahşi yaşamda yalnızca 400 kadarı kalmıştır. Orangutanlar Borneo'da tehdit altında, Sumatra'da ise kritik tehdit altındadır. Orangutanların yaşadığı ormanlar silinmekte ve parçalanmakta, sıklıkla yerlerine tek mahsul veren çok geniş palmiye ağacı alanları geçirilmektedir. Orangutanlar orman kaybı sonucunda küçük gruplara bölünmüştür ki bu, popülasyonların melezlenmesini zorlaştırmaktadır. 1997-98 yıllarında Borneo'da meydana gelen dev orman yangınları milyonlarca dönümü yakmış, komşu ülkeleri kirlilikten kaynaklı dumana boğmuştur. Palmiye yetiştiricileri, araziyi açmak için bu yangınların büyük çoğunluğunu kasten çıkarmaktadırlar. Süreç içinde Borneo'nun orangutan popülasyonunun üçte birini – on binlerce hayvanı – yok etmişlerdir. (“Maymuna karşı yağ skandalı”). Şu andaki ortadan kalkma hızıyla, orangutanların on yıl içinde nesillerinin tükeneceği tahmin edilmektedir. Bir kez gittikten sonra, asla geri gelmeyeceklerdir.

Orangutanlar, ağaçlarda yaşamayla bağlantılı olarak evrilmişlerdir. Yağmur ormanlarında daldan dala atlamada inanılmaz derecede çeviktirler, fakat yerde oldukça hareketsizdirler. Yaşam alanları yok edildikçe, tehlike altındaki bu maymunlar giderek artan oranda ormandan palmiye ekim alanlarına doğru sürüklenmekte, burada ise sıklıkla “zararlı” diye avlanıp öldürülmekte, yahut yakalanıp hayvan ticareti amaçlı satılmaktadırlar.

Eğer Asya'nın yağmur ormanları ekolojik felakete yalnızca biyolojik çeşitliliği ve harikulade türleri yok etmek yoluyla

sebepler olsaydı bile, bu yeterince kötü bir şey olurdu. Ancak ormanların kesilmesi ve yakılması da küresel ısınmaya katkı yapan büyük bir faktördür. Yağmur ormanlarının yok edilmesinin, dünyadaki sera gazı emisyonlarının yaklaşık %20'sine katkı yapabileceği tahmin edilmektedir. Ve Endonezya'da yağmur ormanlarının yok edilmesi şimdi havaya o kadar çok karbondioksit (CO2) bırakmaktadır ki, bu ülke Çin ve ABD'nin ardından dünyanın üçüncü büyük CO2 yayıcısı haline gelmiştir. Palmiye ağacı plantasyonları, doğa için yaratacağı sonuçlar gözetilmeden geliştirilmektedir. Şimdi bu plantasyonlar turbalık alanları – kökleri ve toprakla bağlantılı olarak karbon açısından aşırı derecede zengin alanları – bile hedef almaktadır. Bu alanların kurutulması, tahliye edilmesi ve yakılması, salınacak olan büyük karbon miktarı nedeniyle oldukça tehlikelidir.

Emperyalist dünyanın çoğundan – İsviçre'den, İngiltere'den, ABD'den, Çin'den ve başka ülkelerden – önde gelen çokuluslu işletmeler ve bankalar, yağmur ormanlarının tahrip edilmesi temelinde üretilen ürünleri doğrudan finanse etmekte ve bu ürünlerin satışından kâr elde etmektedir. Daha da derinlerde, ABD ordusu ve hükümeti ile, onun kontrol ettiği önde gelen mali kuruluşların, Dünya Bankası (WB) ve Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) rolü, harekete geçirilen ve halen yağmur ormanlarının tahrip edilmesine yön veren şeyin kalbinde yer almaktadır.

1965 yılında Endonezya ordusunun üst kademelerini eğiten ve diktatör Suharto'ya milliyetçilerden iktidarı alması sürecinde destek veren, ABD hükümeti ve ABD ordusu idi. CIA, Suharto'nun ordusuna, yakalanmaları için Endonezya komünistlerinin listelerini verdi. Suharto gaddar bir diktatörlük kurma sürecinde 250 ila 750 bin solcuyu sistematik olarak öldürürken, ABD Suharto'yu destekledi ve övdü. IMF, 51 milyon dolar kredi vererek Suharto yönetimine istikrar kazandırdı ve Endonezya'yı yabancı sermayeye açık hale getiren politikaları ve kalkınma modelini savundu. Suharto yönetimi altında kauçuk

plantasyonları, madencilik, kerestecilik ve palmiye ekimi amacıyla yok edilmesi, başını alıp gitti. Bizzat Suharto'nun ailesi ve yandaşları da bu süreçten zenginleşerek çıktı. Bu süre zarfında Suharto'nun ordusu Doğu Timor'u kana boğdu. Bağımsızlık mücadelesini bastırmak için 200 binden fazla insanı öldürdü ve Doğu Timor'u, halkın deyiimiyle "dünyanın en büyük hapishane adasına" çevirdi. Bütün bunlar, Endonezya'yı dünyanın stratejik bir kısmında kendi çıkarları için bir kale olarak gören ABD'nin desteği olmadan gerçekleşemezdi.

Endonezya, 1997 yılında Asya ekonomisi çökünceye kadar emperyalist güçler tarafından "Asya mucizesinin" kilit önemdeki bir unsuru olarak gösterildi. Dünya Bankası Endonezya'daki bu "mucizenin", "Endonezya'yı tropikal orman ürünlerinin ihracında bir dünya lideri haline getiren" bir stratejinin sonucu olduğunu ve ülkedeki ormanların "büyüme stratejisini desteklemek üzere likide edilecek bir varlık" olduğunu kabul etti. Çöküşten sonra Suharto nihayet iktidardan uzaklaştırıldı ve ABD ve IMF, Endonezya hükümetini sosyal programları kesmeye ve ülkeyi yabancı yatırımlara daha da fazla açmaya zorlayan yeni "kemer sıkma önlemlerini" dayattı. ABD, IMF ve Dünya Bankası kredileri ve mali yardımları, Endonezya'nın mali krizden "çıkış" yolu olarak daha fazla ihraç mahsulü – kereste, kağıt hamuru ve palmiye yağı – üretmesini dikte etti.

Bugün Malezya ve Endonezya, dünyadaki palmiye yağı üretiminin en az %75'ini gerçekleştiriyor ve diğerinden fazla üretim yapmak için birbirleriyle rekabet ediyor. Palmiye yağı dondurmadan kozmetik ürünlerine ve margarine kadar her şeyde kullanıyor. Ve palmiye ağacı ekimleri şimdi, yağmur ormanlarının yok edilmesinin önde gelen sebebi. Bu ekimlerin finansmanı, aralarında Asya Kalkınma Bankası, çok sayıda İngiliz ve İsviçre bankası da dahil olmak üzere pek çok kaynaktan geliyor. Ve Unilever, Nestlé, Proctor & Gamble gibi kapitalist çok uluslu şirketler, zengin Endonezyalı çıkar çevreleriyle birlikte palmiye yağı üretiminden büyük kârlar

elde ediyor.

Şimdi, özellikle yağmur ormanlarının yok edilmesi ve iklim değişikliği açığa çıkarıldığında, bu şirketler ve emperyalist finans grupları yaygın bir şekilde “sorumlu” palmiye yetiştiriciliğinden söz ediyor ve “yağmur ormanlarını kurtaracağını” iddia ettikleri programları öne sürüyor. Fakat bu yutturmacanın altına bakıldığında, “yeşil” ve kapitalizmin bir arada olamayacağı ortaya çıkıyor. Bilakis, yağmur ormanlarının, Dünya Bankası’nın kabul ettiği gibi salt “likide edilecek varlıklar” olarak görülmeye devam ettiği anlaşıyor. Örneğin dünya bankası, “stratejik çerçevesini” yağmur ormanlarının korunması ve iklim değişikliğiyle mücadele üzerinde kuruyor. Fakat Dünya Bankası’na yapılan bir iç denetim, kuruluşa bağlı Uluslararası Finans Şirketi’nin (IFC) yağmur ormanlarının yok edilmesini beslediğini – bunların çevre açısından büyük tehlike olduğunu bilmesine rağmen palmiye ağacı ekimlerine 200 milyon dolar finansman sağladığını – ortaya çıkardı.

Palmiye yağı aynı zamanda, biyo-yakıtların “daha temiz” olacağı ve yakıldığı zaman büyük miktarda karbondioksit üretmeyeceği mantığı içinde, petrol ve doğalgazın yerini alacak bir biyo-yakıt olarak kullanılıyor. Avrupa Birliği, sera gazı emisyonlarını düşürme adına, Avrupa ülkelerini 2020 yılı itibariyle nakliye yakıtları içinde biyo-yakıt oranını %10’a getirmeye yöneltti. Ancak bunun çoğu, halihazırda var olan ve görece pahalı olmayan palmiye yağından gelecektir. Ve gösterdiğimiz üzere palmiye yağı üretiminin kendisi, sonuçlarını hiç gözetmeksizin yağmur ormanlarını yok etmek ve devasa miktarda karbondioksit yayma yoluyla iklim değişikliğini beslemektedir.

Yağmur ormanlarının tahrip edilmesi, değerli orman yaşamının yok edilmesi ve bunun sonucunda meydana gelen devasa miktardaki karbondioksit salınımı, karşı karşıya olduğumuz çevre krizini daha da ağırlaştırıyor. ≈≈

Komünizm ve ekoloji: Devrim, insanlığın çevre kriziyle yüzleşmesine ve yeryüzünün koruyucuları olmasına giden yolu nasıl açar?

Çevre kriziyle baş etmenin tek uygulanabilir yolu devrimdir. Kısa süre önce ABD Devrimci Komünist Partisi tarafından yayınlanan İhtiyaç duyduğumuz devrim...Sahip olduğumuz liderlik başlıklı mesaj ve çağrıda, bu durum şu şekilde ortaya koyuluyor:

Bizi içinde bulunduğumuz duruma getiren ve orada tutan şey, bu sistemdir. Ve ancak bu sistemden kurtulmamızı sağlayacak bir devrim yoluyla çok daha iyi bir sistemi hayata geçirebiliriz. Bu devrimin nihai amacı komünizmdir: İnsanların ortak iyi için çalışıp mücadele edebileceği bir dünya... Herkesin topluma yapabildiği her türlü katkıyı yaptığı ve karşılığında insanlığın hak ettiği bir hayatı yaşamak için ihtiyaç duyduğu şeyleri aldığı bir dünya... İnsanların arasında, bazılarının ötekileri yönetip ezdiği, onları sadece düzgün bir yaşamdan değil, aynı zamanda bilgiden ve dünyayı gerçekten anlayıp onu değiştirmek için eyleme geçme araçlarından da yoksun bıraktıkları ayrımların olmadığı bir dünya.

ABD gibi bir ülkede sosyalist devrim, komünist bir dünyaya ulaşmanın ve onun uğruna mücadele etmenin ilk adımıdır. Sosyalizmin yeni devlet iktidarı, kapitalizminkinden radikal derecede farklıdır. Önceliklerini, genel insanlığın ihtiyaçlarına göre oluşturur. Sosyalist toplum, insanların ortak iyi için işbirliği içinde çalışması ve mücadele etmesi ilkesi etrafında örgütlenir. Refah yaratmanın araçları, toplumun ve insanlığın hizmetine sunulur.

Sosyalizm koşullarında, neyi üretmenin mümkün ve istenilir olduğuna dair çerçeveyi belirleyen şey artık meta üretimi kuralları – önce kâr kuralı, genişle ya da öl kuralı – değildir. Bu, inanılmaz derecede özgürleştirici bir adım olacaktır. İlk defa, üretimi planlı ve rasyonel bir şekilde örgütlemek ve koordine etmek mümkün hale gelir. Çevreyle,

sürdürülebilir bir tarzda etkileşim kurmak mümkün hale gelir. İlk defa, halk kitlelerinin yaratıcılığı tamamen açığa çıkarılabilir; bunun için bilimsel anlayış alanı toplumun bütününe açılırken, profesyonel bilimsel davranışa daha büyük ve daha anlamlı bir kapsam kazandırılır. Fakat bu özel sayının vurguladığı gibi insanlık, bir çevresel felaketin oluşumuyla karşı karşıyadır. Zaman tükenmektedir.

Yeni bir sosyalist toplum, hayati önemdeki bir öncelik olarak, geniş kapsamlı çevresel çöküşü engellemek ve gelecek nesiller için gezegenin iyi durumda olmasını sağlamak üzere çeşitli ekosistemleri korumak zorundadır. Sosyalist toplum, halkın doğa hakkındaki ve gezegen karşısındaki sorumlulukları hakkındaki anlayışını derinleştirecek ve geliştirecektir.

Sosyalist devrimin gerçek tarihi

Günümüz dünyasında, sosyalist bir ülke bulunmuyor. Sosyalizm, 1917-1956 yılları arasında Sovyetler Birliği'nde ve 1949-1976 arasında Çin'de mevcuttu. 1976 yılında Mao'nun ölümü ve ardından ona en yakın kişilerin bir askeri darbe sonucu tutuklanması sonrasında sosyalizm tersyüz edildi ve kapitalizm restore edildi – her ne kadar sosyalizmin bazı biçimsel görüntüleri korunmuş olsa da.

Fakat bu darbeden önce, özellikle de Kültür Devrimi esnasında sosyalist Çin, olağanüstü şeyler başarmıştı. 1949-1976 yılları arasında ortalama ömür iki katına – 32 yıldan 65 yıla – çıktı. Bu, cinsiyet eşitliği meselelerine çok yoğun bir şekilde odaklanan, “kadınlar göğün yarısını taşır” sloganını popülerleştiren bir toplumdur. Maoist Çin, gıda güvenliği sağlayan dengeli ve kendi kendisine dayanan bir büyüme modeline öncülük etti. Kültür Devrimi'nin gerçekleştiği on yıl boyunca endüstriyel çıktı, yılda yüzde 10 oranında büyüdü. Benzeri olmayan bir şekilde, sosyalist Çin'in sanayileşmesi aynı zamanda devasa ve kontrolsüz bir kentleşme süreci değildi.

Gerçek bir sosyalist toplum olduğu dönemdeki Çin'in (günümüzün Çin'i değil) çevre yönelimi açısından şunlar söylenebilir: Çin, toprak erozyonunu önlemek için kırsal alanlarda büyük çaplı orman genişletme faaliyetlerine girişti; kapsamlı su koruma projelerine yatırım yaptı; ve çiftçilikte yaygın bir şekilde yerli bakteriyel gübrelerin ve mikrop öldürücülerin kullanılmasını teşvik etti. Sanayi atıklarının geri dönüşümü, Çin'in sosyalist ekonomisinin temel özelliklerinden biriydi. Ekonomik çevre yönetimindeki en önemli atılımlardan biri ise, "alan planlamasının" geliştirilmesiydi: sanayi planlarına ilave olarak toplum aynı zamanda, yerel düzeyde ve bölge düzeyinde kapsamlı planlamalar gerçekleştiriyordu ve bunlar, toplumu ve ekonomik büyümenin sosyal etkilerini geliştirdi.

Buradan çıkarılacak olumlu dersler var. Çin de dahil olmak üzere bu ilk sosyalist toplumlar henüz, gezegenin ekosistemlerini korumanın önemini gereğince kavramamışlardı. Ve bu devrimlerden ve onların yenilgiye uğramasından bu yana kritik ekosistemlerin bozulma derecesi, tehlikeli taşma noktalarına yaklaşıyor.

Gerçek anlamda radikal bir yaklaşıma ihtiyacımız var

Bu yüzden, ekolojik açıdan sürdürülebilir sosyalist bir toplumu, doğanın harikalarının ve çeşitliliğinin kıymetinin bilinmesini savunan bir toplumu, ve kritik olarak, bu gezegenin kurtarılmasına ve onu insanlar için yaşanılabilir kılmaya adanmış bir toplumu geliştirmek için, gerçek anlamda radikal bir yaklaşıma ihtiyacımız var. Böyle bir yaklaşım mümkündür.

Bir yandan, dünya çapındaki bilim insanları ve başka kişiler, çevresel meseleleri incelemede, 1960'lara kadar giden, on yılların deneyimlerine sahip. Bu yıkıcı eğilimleri tersine çevirmek ve bir bütün olarak bu gezegenin çevresine verilen kritik hasarı engellemek için ne yapılması gerektiği hakkına halihazırda pek çok bilgiye sahipler. Ve ekosistemleri korumak

için bazı önemli girişimler gerçekleştiriliyor – mercan resifleri örneğinde olduğu gibi. Yenilenebilir enerji kaynakları giderek daha fazla kullanılıyor ve deneyimleniyor.

Ancak bunlar, uzun vadede anlamlı olacak kadar geniş bir kapsamda olmuyor. Bilim insanları ve başka kişiler, yapılması gereken şeyin yapılması için iğneyle kuyu kazmaya devam ediyor. Yani, gezegendeki ekonomik ve sosyal yaşantıya hakim olan ve insanlığı gezegenin korunması için gerekli olan şekilde hareket etmekten alıkoyan, her şeyin üstüne kârı yerleştiren ilişkilere karşı çırpınıp duruyorlar.

Fakat bir gerçek değişmiyor: her ne kadar evre krizinin kapsamı ve çözümler konusunda her zaman yeni teoriler ve tartişmalar olsa da, çevreciler ve öteki bilim insanları uzun zamandır ne yapılması gerektiğini biliyorlar. Bu yüzden bu, yeni bir toplumda evre kriziyle baş etmek açısından olumlu bir faktördür.

Diğer yandan, insanlığı günümüzün dünyasında ihtiyaç duyulan kurtuluşçu ve çok yönlü sosyalist devrimi yapabilir hale getiren anlayışta yeni bir atılım gerçekleşmiş bulunuyor. Bu, Bob Avakian'ın geliştirdiği, komünizmin yeni sentezidir. Avakian, bir yandan geçmiş devrimlerin başarılarına dayanırken diğer yandan bunları eleştirel bir şekilde elekten geçirdi ve önemli açılardan bunların ötesine geçti; bu temelde, gerçek anlamda canlı ve dönüştürücü bir toplum olarak sosyalizm hakkında bir vizyon sentezledi. Bu yeni sentez aynı zamanda, dünya devriminin yayılması ve savunulması için gerekli olan yönelimi de sunmaktadır.

Sosyalist devrim bir topya vaat etmez. Sosyalist bir toplum, devasa zorluklarla, basınçlarla ve çelişkilerle karşı karşıya olacaktır. evre krizinin ağırlığı olacaktır. Bir devrim, insanları kapitalist mülkiyet ve kâr sisteminden özgürleştirecek ve teknik ve bilimsel potansiyeli bu sistemin prangalarından kurtaracaktır. Fakat devrim aynı zamanda zorlayıcı da olacaktır. Emperyalistler kendi egemenliklerini

korumak için hiçbir şeyden geri durmayacak, büyük yıkıma ve altüst oluşa yol açacaktır. Ve iktidara ulaşan her sosyalist devrim, bir süre boyunca, düşman emperyalist-kapitalist dünyanın hâlâ kayda değer düzeyde olan tırpanlarıyla karşı karşıya gelecektir.

Aynı zamanda yeni toplum, devrilmiş sömürücülerden ve iktidarda olup kapitalizmi geri getirmek isteyen bazı güçlerden gelecek karşı-devrimci girişimlerle karşı karşıya olacaktır. Ve sosyalist toplum, sömürücü sınıfların yönettiği toplumdan miras kalan geri fikirler ve toplumsal bölünmeler nedeniyle yarılma içinde olacaktır. Devrim yapmak ve onu ileri taşımak, bir öncünün, komünist partinin liderliğini gerektirir. Yeni liderlik, hem iktidara tutunmak, hem de iktidarı tutunmaya değer kılmak gibi son derece karmaşık bir görevle karşı karşıya olacaktır – giderek büyüyen halk kitlelerini toplumun yönetimine çeken, heyecan ve hareketlilikle dolu bir topluma yön veren, bütün sınıfsal bölünmeleri ve sömürüye dayalı üretim ilişkilerini, bütün baskıcı sosyal ilişkileri ve kurumları ve bunları yansıtan bütün fikrileri ortadan kaldırmaya ve bu temelde devletin kendisini ve herhangi türden kurumsallaşmış bir liderliğe duyulan ihtiyacın kendisini ortadan kaldırmaya yönelen bir görevdir bu.

İşte bu, tarihsel zorlu görevdir: emperyalizmin kalbinde devrim yapmak, sarsıcı bir iktidar mücadelesinden siyasi ve moral iradeyle galip çıkmak ve bu iradeyi, yeni sosyalist devlet ve toplum için – insanlığın kurtuluşu ve gezegenin korunması için – gerçek bir yol gösterici olacak şekilde biçimlendirmeye devam etmek.

Sosyalist toplum ve sosyalist planlama

Kapitalizm koşullarında toplumsal üretimi ve ekonomik hesaplamayı yöneten şey kârdır. Sosyalizm koşullarında artık böyle olmayacaktır. Sosyalist bir toplum ve ekonomi, bilinçli olarak dünya devrimini komünist bir dünyaya doğru ilerletmek

için çalışacaktır. Ekonomik karar alma ve hesap verme süreçlerini, planlı ve rasyonel üretim – ve toplumun becerilerinin, kaynaklarının ve kapasitelerinin ortaya konulması – yönetecek, amaç ise dünya insanlığının iyileşmesi için faydalı ve önemli olan şeye hizmet etmek olacaktır.

Bir yönelim noktası olarak sosyalist toplumun, ilk ve öncelikli olarak, insanlığın ve gezegenin uzun vadeli çıkarlarından hareket etmesi gerekir. Ekosistemlerin korunması ve muhafaza edilmesi, “geleceği göz önüne almayı” – on yıllar sonrasına ve nesiller sonrasına bakmayı – gerektirir. Bu, kapitalist toplumun “hızla zenginleşmeye” dayalı çalışma biçimi ve “genişle ya da l” rekabetinin dayattığı zorunluluk nedeniyle yapamayacağı bir şeydir ve şimdi karşı karşıya olduğumuz duruma yol açmış olan da budur.

Sosyalizm ise tersine, bu şekilde “geleceği düşünmeyi” mümkün hale getirir. Yepyeni bir felsefeye ve işleri yürütme biçimine olanak verir. Birkaç rnek vermek gerekirse:

Yeni sosyalist toplumda ekonomik hesaplamaya, geniş kriterler ve amaçlar yn verecektir: eski toplumdan devralınmış eşitsizliklerin sklp atılması; ekonomik sürdürülebilirlik; sanayi ve tarım arasında rasyonel dengelere ulaşılması; kafa ve kol emeği arasındaki bölünmenin üstesinden gelinmesi. Bu toplumda fonlar ve kaynaklar, bu tür sorunları ele almak için bir sektörden başka bir sektöre, yahut bir bölgeden başka bir bölgeye aktarılabilir. Sosyalizm koşullarında planlama, entegre ve çok boyutlu olacaktır. İnsanların iş nedeniyle deneyimleyebileceği yabancılaşma ve sağlık meselelerini dikkate alacak, yeni topluluk ve işbirliği ilişkileri şekillendirecektir. Maliyet ve etkinlik meselelerine de dikkat edilecektir, ancak bu artık kr peşinde koşma ve buradan çıkar elde etme doğrultusunda olmayacaktır.

Bu, birleşik bir sosyalist ekonomi olacaktır. Bunun için merkezizetiliğin – genel liderlik ve koordinasyonun ve işlerin nereye gitmesi gerektiği konusunda genel yn

göstericilik hissinin – olması gerekir. Birleşik ve merkezileşmiş sosyalist planlama, ırkçılığın kalıntılarının üstesinden gelmek gibi temel öncelikler oluşturmak için, üretimde ve teknolojiye temel gereksinimleri ortaya koymak için ve bilgiyi ve pratik atılımları yaymak için hayati önemdedir. Fakat merkeziyetçiliğin kapsamlı ademi merkeziyetçilikle, yani yerel yönetimle, taban inisiyatifiyle, toplumun her alanındaki, her türden deneyimlerle ve keşiflerle birleştirilmesi gerekir. Bütün bunların toparlanması ve bunlardan öğrenilmesi gerekir. Her türlü bilgi ve deneyim akışının olması gerekir. Bu, sosyalist toplumun dinamizminin parçasıdır.

Bütün toplumun – ve bütün yaşamın – zihinde planlanması

Bu özel sayıda kapitalizm ve çevre hakkındaki tartışmada, “dış faktörler” kavramı ortaya konuldu. Bu kavram, verili bir ekonomik teşebbüsün veya üretim sektörünün, kendi faaliyetlerinin dışında, daha geniş anlamda ekonomi ve toplum üzerinde etkilerinin olduğunu ifade eder. Kapitalizm koşullarında bireysel kapitalistler, faaliyetlerinin sebep olduğu, kirlilik gibi geniş çevresel ve toplumsal maliyetleri dikkate almaz (bu yüzden de bu maliyetleri topluma ve gelecek nesillere ödetir).

Gerçek bir sosyalist ekonomide, ekonomik faaliyetin daha geniş maliyetleri ve kazançları, bir bütün olarak toplumun kaygısı haline gelmelidir. Bir yandan, en yüksek planlama düzeylerinde, ekonomik gelişmenin doğurduğu sorunlar ve çelişkiler derin ve devamlı bir surette analiz edilmelidir. Diğer yandan toplumun bütün birimleri ve düzeyleri, daha geniş bir toplumsal ve küresel sorumluluk hissiyle işlemelidir. Ve sosyalist devlet, halkın teknik bilgilerini ve azmini, toplum ve dünya insanlığı karşısında kendisini gösteren yeni sorunları ve zorlukları analiz etmek ve çözümlemek için bir araya getirmelidir.

Bu modelde, iç bağılılıkları olan bir ekonomi ve toplum nasıl işler ve genel gelişmeyi etkileyen hayati kararları nasıl alır?

Yerel düzeylerde halkın, üretim, nakliye ve benzeri süreçlerin örgütlenmesinin çeşitli boyutlarını yeniden düşünmesi ve yeniden şekillendirmesi oldukça önemli olacaktır. Alternatif enerji projeleri geliştirmek, gerçek anlamda “yeşil” endüstriyel biçimleri yenilemek için hem teknik kapasite, hem de bu yönde toplumsal ihtiyaç olacaktır. Koşullar hakkında bilgi ve büyük sorunları çözmek üzere halkı mobilize etme becerisi olacaktır. Örneğin yerel bir su koruma projesi, bölgesel su dengelerini etkileyecek ve suyun başka kullanıcıları üzerinde zorlama meydana getirebilecektir. Geri dönüşüm yerel düzeyde bazı sorunların üstesinden gelebilir, ancak küresel ısınmanın uzun vadeli sorunlarını çözemez.

Yerel birimlerin, mevcut (maddi ve toplumsal) kaynakları ve kendi öncelikleri temelinde kalkınma meselelerine karar vermesi yönünde kendiliğinden bir eğilim olacaktır. Bazı birimler ötekilerden daha iyi ve daha güçlü durumda olabilir ve bu avantajları korumak isteyebilir. Genel toplumsal gelişmeye katkı yapacak ve tüm bunları bilinçli bir şekilde daha geniş hedef olan dünya insanlığının kurtuluşu hedefine bağlayacak şekilde toplumun farklı düzeylerini koordine etme ve birbirine bağlama vizyonu ile hareket edecek merkezileşmiş bir biçime, ulusal bir plana ihtiyaç olacaktır.

Adil ve rasyonel bir şekilde örgütlenmiş bir ekonomik sistemin çeşitli boyutlarına uyum ve yön kazandırmak için, geniş çaplı işleyiş ve merkezileşmiş bir koordinasyon gerekecektir – bahsettiğimiz şey ister bölgesel ve ulusal taşımacılık, ister temel enerji ve fosil yakıtlarından uzaklaşma, isterse sanayinin girdi-çıktı gereksinimleri olsun.

Dahası, gerçek bir sosyalist toplum, her alana azami katılım için çabalarken, ırkçılığın, erkek egemenliğinin üstesinden gelme ve uluslararası devrime yardım etme politikaları,

herhangi bir verili zamanda, herhangi bir otonom birimindeki insanların ruh haline mi tabi olacaktır? Yahut çevrenin kendisi ne olacaktır? Dünyanın sürdürülebilir şekilde kalkındırılması ve geniş bölgelerinin şu ya da bu düzeyde el değmemiş halde korunması, yepyeni bir ölçekte koordinasyonu gerektirmez mi?

Sosyalist bir toplumun referans çerçevesi, kendinde bir amaç olarak kendi gelişimi değildir. Çıkış noktası şu olmalıdır: Bütün gezegen bundan faydalanacak şekilde ve yapılanlar dünya devrimini ilerletecek şekilde – ve bu esnada bu toplum, halkın acil ihtiyaçlarını karşılayacak ve onların genel gelişimine katkı yapacak şekilde – sosyalist ekonominin kalkınması nasıl şekillendirilebilir ve bu toplum tüm bunları yapacak şekilde nasıl işleyebilir? Merkezileşme, beraberinde, yönetilenlerle yönetenler arasındaki ayrımı ortadan kaldırma yönündeki uzun vadeli görevi sekteye uğratacak uzaktan karar alma tehlikesini de beraberinde getirir. Bu da sosyalist toplumun önündeki sorunlardan biri olmalıdır. Ve yerelleşmiş karar alma ve sorumluluk mekanizmaları ile, her türden taban inisiyatifinin bu genel çerçeve içinde her aşamada mümkün olan en yüksek derecede geliştirilmesi de kritik önemde olacaktır.

Toplumun gitmesi gereken yönü yoğunlaştıran merkezileşme ve genel merkezi plan dahilinde yerel düzeylerde kolektif şekilde alınan kararların kapsamını azami düzeye çıkaran ademi merkezileşme ile birlikte sosyalist planlama, kalkınmayı bilinçli devrimci hedeflere uyumlu bir şekilde yönlendirmenin bir yoludur. En temel hedef ise sınıfların olmadığı bir topluma ulaşılmasıdır. Sosyalist planlama aynı zamanda, engin bir öğrenme sürecidir.

Bob Avakian'ın yeni sentezi yeni olanaklar açıyor!

Yeni bir sosyalist devlet, devrimin ve insanlığın kurtuluşunun en yüksek çıkarlarını yoğunlaştırmalıdır. Bu iktidar, toplumu radikal bir şekilde yeniden şekillendirmek için kullanılmalı, halk kitleleri de bu iktidarın fiili ifasına ve yeni hükümet

kurumlarının yönetimine giderek artan oranda çekilmelidir.

Fakat bu, devrimci bir partinin liderliği olmadan gerçekleşemez. Bu liderlik, rasyonel, toplumsal adalete dayalı ve çevresel açıdan sürdürülebilir ve ekonominin yaratılmasındaki temel çelişkilerin tanımlanmasına ve çözülmesine öncülük etmelidir. Ve bu, bir yönetme ve öğrenme – bütün yönlerden ve köşelerden, bütün perspektiflerden, bütün eleştirilerden öğrenme – süreci olmalıdır.

Bu sentezin parçası olarak Bob Avakian, sosyalist toplumda bolca bulunacak “zlmemiş çelişkilere” odaklandı. Nitekim bu toplumda halen, erkek egemenliğini ve azınlık milliyetlerin ezilmesi mirasını alt etmek üzere muazzam sosyal ve ideolojik mücadeleler yürütülecektir... Halen profesyoneller ve aydınlar ile, temel olarak kol gücüyle çalışan insanlar arasında toplumsal farklılıklar olacaktır... Halen para kullanma ihtiyaı olacaktır... Halen bölgeler arasında gelişim farklılıkları olacaktır... Planlı bir sosyalist toplumda merkezizetilik ve ademi merkezizetilik arasında gerilimler olacaktır.

Bütün bunlar beraberinde sorgulamayı, yeni fikirleri, protestoları, memnuniyetsizliği, mücadeleleri, hatta isyanları getirecektir. Avakian bunu, devrimin sürdürülmesi için itici bir güç olarak görür. Yeni toplumun büyük çelişkileri ele alması gerekecektir. Örneğin:

Devrimin savunulması için bir askeri kapasiteye ihtiyaç olacaktır. Fakat bu, emperyalizmin canavar ve baskıcı ordusuyla aynı türden olamaz. Yeni toplum, yeniden inşa yönünde ve halkın büyük çoğunluğunun, özellikle de eski toplumda en altta yer alan ve muazzam acılar çeken kesimlerin maddi ve kültürel ihtiyaçlarını karşılama yönünde büyük ihtiyaçlarla karşı karşıya olacaktır. Elbette kısa vadede, barınma, gıda ve sağlık hizmetleri sağlama yönünde kısa vadeli keskin ihtiyaçlar olacaktır. Bu tür ihtiyaçlar, ekosistemler üzerindeki uzun vadeli etkiler görmezden gelinerek karşılanamaz. Ve “acil durum” adına işleri yürütmenin eski

biçimine dönmek kolay olacaktır. Bu türden çelişkilerin, gerçek anlamda özgürleştirici ve ekolojik açıdan sürdürülebilir bir toplum ve dünya vizyonu temelinde analiz edilmesi ve bu temelde eyleme geçilmesi gerekir. Bu yüzden sosyalist toplumun en büyük zorluklarından biri, uzun ve kısa vadeli gereksinimleri dengelemek olacaktır.

Acil olan nedir? Toplumsal açıdan adaletli olan nedir? Özel teknolojileri, ürünleri, nakliye biçimlerini, vs. aşama aşama uygulamak gerekecektir. Çevresel açıdan hasar yaratan üretimden ve enerji sistemlerinden buna doğru geçiş ne kadar hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilir?

Bütün bunlar daimi bir ilgi ve öğrenme meselesi olacaktır. Ve bütün bunlar aynı zamanda sosyalist toplumda sınıf mücadelesinin sorunları olacaktır – zira bütün bu çelişkilerden ve gereksinimlerden, kapitalizme geri dönecek şekilde istifade etmeye çalışacak siyasi ve toplumsal güçler olacaktır.

Bu öğrenme ve dönüşüm nasıl ilerleyecektir? Nasıl yönetilecektir? Gerçekten de merkezi önemde olan bu sorundan bahsederken, Avakian'ın yeni sentezi çığır açıcı, aydınlatıcı ve kesinlikle gerekli bir olgudur.

Sosyalist devlet iktidarı ve bilimin zincirlerinden kurtarılması!

Komünizmin bu yeni sentezinde kritik bir unsur, sosyalist toplumdaki entelektüel, bilimsel ve kültürel hareketliliğe atfettiği önemdir. Bilim, kapitalizmin her türlü prangasından ve sınırlamasından – ticari şirketlerin hesapları ve küresel imparatorluğun çıkarlarına hizmet eden bir ordunun rolü nedeniyle bilimsel araştırmanın sınırlanmasından ve çarpıtılmasından – özgürleştirilmelidir.

Bir yandan sosyalist toplumun bilim insanlarını, mühendisleri ve öteki uzmanları, basınç yaratan çevre sorunları üzerinde çalışmak üzere mobilize etmesi gerekecektir. Karşı karşıya

olduğumuz felaket niteliğindeki durumu ele almak üzere büyük çabaları ve çok iyi odaklanmış projeleri organize etmeye ihtiyaç duyulacaktır. Kârın ve özel kontrolün diktelerinden özgürleşmiş sosyalist bir toplum, seller, kasırgalar ve kuraklıklar gibi doğal afetlere hazırlık yapabilecek ve bunları karşılayabilecektir. Bu tür afetlerin tehlikeleri ve etkileri de, profesyoneller ve temel halk kitleleri arasında ortak ve toplum çapına yayılan çabaları gerektirecektir. Sosyalist toplum bu kapasiteyi, depremler gibi doğal afetlerle baş etmeleri için dünyanın öteki kısımlarındaki insanlara yardım etmek üzere kullanabilecektir.

Diğer yandan toplum ve insanlık aynı zamanda, doğrudan doğruya sosyalist toplum içindeki odaklanmış projelerle bağlantılı olmayan kapsamlı araştırmalara, yeni düşüncelere ve deneylere de ihtiyaç duyacaktır. Sosyalist toplumda bilim insanların doğrudan doğruya yakın sorunların çözülmesine uygulanabilir olmayan soruların peşinden koşması için de alan olmalı, bu deneyimler de desteklenmeli ve finanse edilmelidir. Bir kez daha söylemek gerekirse, bilim zincirlerinden kurtarılmalıdır.

Ve bilim, tecrit olmaktan da çıkarılmalıdır. İş yerlerinde ve topluluklarda temel halktan gelen bilgi vardır. Dünya çapındaki temel halk kitlelerinden – çiftçilerden, balıkçılardan ve kirliliğin etkilediği topluluklardan – gelen bilgiler vardır. Sosyalist toplum, her türden anlayış ve deneyimin çaprazlanmasını savunmalıdır: meteorologlar ve mühendisler bilime yönelen sıradan halkla bilim ve bilimsel yöntem konusunda bilgi alışverişine giderken, profesyoneller sıradan halkın bakış açılarından, deneyimlerinden ve beklentilerinden bir şeyler öğrenmelidir.

Bilim, toplum içinde popülerleştirilecektir. Örneğin iklim ve çevre alanında çalışan bilim adamları arasında yürütülen – küresel ısınma sorununun nasıl çözüleceği, kapsamı, nasıl geliştiği hakkındaki – tartışmalar popülerleştirilecek, topluma taşınacaktır. Sosyalist toplum, dünya çapında anlaşmayı ve tartışmayı savunmalıdır.

Sosyalist toplum, bir öncü partinin liderliğindeki sosyalist devlet aracılığıyla, kalkınma alanındaki – sanayinin yeniden yapılanmasında, fonların ve materyallerin dağıtımında ve doğal kaynakların korunmasında – önceliklerini ortaya koyacaktır.

Bahsedildiği üzere sosyalizmin halk kitlelerinin büyük ve yakın ihtiyaçlarını karşılaması gerekecek, eş zamanlı olarak da artık fosil yakıtlarına dayanmayan bir ekonomi geliştirmesi gerekecektir. Bu, olağanüstü bir yenilenmeyi ve olağanüstü bir çabayı gerektirecektir.

Sosyalist devlet iktidarı ve muhalefetin, tartışmanın ve “aşağıdan gelen” inisiyatifin rolü

Fakat bu politikaların ve toplumun yönünün kendisinin, sosyalist toplumda geniş bir şekilde tartışılması gerekir. Ve bir kez daha, sosyalist toplumun çözülmemiş çelişkileri, ihtilafa ve mücadeleye yol açacaktır. Bu ise sosyalist toplumda bir dinamizm kaynağıdır.

Bob Avakian, özel olarak çevreyle ilgili olarak, Arundhati Roy örneğini vermişti. Roy, Hindistan’daki çevresel açıdan yıkıcı olan barajların inşasına karşı mücadelenin ön saflarında yer alan bir roman yazarı ve sosyal eylemcidir. Su gücü, yenilenebilir ve enerji kaynağıdır. Fakat her zaman ve her yerde iyi bir şey değildir. Arundhati Roy ve onun gibi insanlar, sosyalizm koşullarında da protesto edebilecekler midir?

Avakian, sosyalizmin muhalefete yalnızca izin veren değil, aynı zamanda onu teşvik eden ve değerli gören bir toplum olması gerektiğini vurgulamıştır. Ve bu toplumda sosyalizm, komünizm, insanlığın nereye gittiği ve nereye gitmesi gerektiği konularında ideolojik mücadeleler olsa da, bu çok derin ve ciddi çevre sorunlarına çözümlerin geliştirilmesi için Arundhati Roy gibi insanlar da aranmalıdır. Eski kapitalist sömürücülerin geri dönecek şekilde örgütlenmelerine izin verilmezken, en geniş kitleler arasında çeşitli

politikalara, hatta sosyalizmin kendisine karşı yükselen muhalefet baskı altına alınmayacak, onunla tartışma ve mücadele etme yoluna girilecektir – bu muhalefet, sosyalist devleti yıkma yönünde örgütlü çabalar biçimini almadığı müddetçe.

Aynı zamanda “aşağıdan” inisiyatifler de olacaktır: toplumun farklı kesimlerinden gelen, doğrudan partinin yönetmediği veya esin vermediği, fakat partinin, çok geniş ve kapsayıcı bir süreç olan ileriye doğru gitme sürecinin parçası olarak bir şeyler öğrenmesi ve liderlik etmesi gereken inisiyatifler ve projeler olacaktır.

Tüm bunlar, toplumun ve dünyanın gerçekliğine ulaşma, sosyalist toplumda eleştirel düşünceyi yayma ve kitlelerin dünyayı daha derin bir şekilde anlayıp daha derin bir şekilde dönüştürmesini sağlama sürecinin parçasıdır. Ve bu kimi zaman çok gergin ve sert olacak, toplumu istikrarsızlaştırabilecek protestoları ve isyanları da içerecektir. Ancak bütün bunlar, komünizme ulaşma sürecinin parçasıdır: azami esneklik ve deneyim – iktidarı kaybetmeden, devrimi ve bunun dünya insanlığı için ifade ettiği şeyleri kaybetmeden. Bu karmaşık süreci ileriye taşımak için vizyon sahibi bir komünist öncülüğe, Avakian’ın deyiimiyle sağlam bir çekirdeğe ihtiyaç olacaktır.

Sosyalizm hakkındaki bu anlayışa sahip olunduğu zaman, halk kitlelerinin neden en büyük kaynak olduğu daha açık hale gelir. Ve halk, bütün yaratıcı enerjisiyle, bilgisiyle ve ilgisiyle, insanlığı gerçekten kurtaracak ve gezegeni mevcut ve gelecekteki nesiller için acil bir şekilde kurtarmaya çalışacak bir toplumun nasıl inşa edileceği konusunda tartışmak, mücadele yürütmek ve birlikte çalışmak için seferber edilebilir. ≈

Sosyalist sürdürülebilir kalkınma hakkında bazı

temel prensipler

Aşağıda, Revolution gazetesinin çevreyle ilgili özel sayısının (Sayı 199, 18 Nisan 2010, revcom.us/environment) parçası olarak yayınlanmış, sosyalist sürdürülebilir kalkınma hakkındaki bazı temel prensipler sunulmaktadır. Bu prensipler, eksiksiz olmamakla birlikte, sosyalist toplumun çevre krizini küresel ve enternasyonalist bir perspektifle ele almaya başlamasını sağlayacak bir yönelimi yoğunlaştırmaktadır. Bugün bu prensipleri halkın önüne sunmak yoluyla, karşı karşıya olduğumuz şey hakkında bir anlayış oluşturulmasına katkı yapacak bir tartışma açmayı ve komünist devrimin yaşayabilirliği ve arzulanabilirliği hakkında bakış açıları meydana getirmeyi umuyoruz.

A) Uluslararası boyut ve enternasyonalizm

Sosyalist devlet, sahip olduğu gücü ve kaynakları devrimi yaymak için kullanılmalıdır. Sosyalist devlet, dünya devrimi için bir “üs alanı” olmalıdır. İnsanlığın kurtuluşu bunu gerektirir. Gezegenin korunması bunu gerektirir: insanlığın çevre kriziyle zorunlu ölçekte baş etmesi için gerekli olan budur ve zorunlu acil durum, tamamen farklı bir ekonomik ve sosyal sistemi ve değerler dizisini gerektirir. Bu ise sosyalist devrimi ve bu devrimin yayılmasını gerekli kılar.

Yeni sosyalist toplum, bütün gezegenin ekosistemlerinin korunmasının çıkarlarını, kendi ulusal kalkınmasının üstüne koyacaktır. Mercan resiflerinin, yağmur ormanlarının, kritik savan bölgelerinin vs. geniş ekosistem çöküşlerini engellemeyi amaçlayan cesur uluslararası girişimleri teşvik edecek ve bunlara bilimsel, teknik ve örgütsel destek verecektir.

Yeni toplum, bilimsel bilgiyi ve teknolojiyi dünyanın geri kalanıyla paylaşacaktır. Dünyanın öteki kısımlarının çevre krizinin çeşitli boyutlarıyla mücadele etmesine yardım etmek için yürütülecek araştırmalara katkı yapacak, örneğin deniz seviyesi düşük olan yoksul ülkelerin iklim değişikliğinden kaynaklı olarak yükselen deniz seviyeleriyle ve sel

baskınlarıyla mücadele eden halklarına yardım edecektir.

Bu tür girişimler, bilim insanlarının ve öteki insanların benzeri görülmemiş düzeyde gezegen çapında işbirliği yapmasını, çeşitli nüfusların ve yönetim sistemlerinin bu süreçlere katılmasını ve yerel toplulukların dahil edilmesini gerektirecektir. Ve sosyalist devlet, dünya çapındaki halkların deneyimlerinden, bakış açılarından ve mücadelelerinden bir şeyler öğrenmeye çalışacaktır.

Fakat bu tür girişimlerin gerçek anlamda etkili olması ve uzun vadede yerleşiklik kazanması için, dünyanın başka kısımlarının da kapitalist boyunduruktan kurtulması gerekir. Kapitalist büyüme ve kalkınma, büyük çaplı çevresel bozulmaya yol açmıştır. Ekonomik altüst oluş ve toplumsal çöküş karşısında, dünyanın geniş kısımlarında yer alan yoksullaşmış ve çaresiz kalmış halklar, hayatta kalmak için çevresel açıdan yıkıcı olan faaliyetlere başvuracaktır. Emperyalistlerin alevlendirdiği iç savaşlar, toprağı ve su kaynaklarını harap etmektedir.

Tüm bunlar, bir kez daha, yeni toplumun neden sosyalist devrimi mümkün olduğunca geniş bir alana – ve mümkün olduğunca hızlı bir şekilde – yaymak zorunda olduğunun altını çizmektedir.

Yeni sosyalist toplum, uluslararası ilişkiler alanında sömürü ve yağmaya dayanamaz.

Eski Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleşmiş bir devrim, üretimde yoğun kirlilik meydana getiren, ucuz emeğe dayanan küresel imalat sistemlerine son verecektir. Yeni bir sosyalist ekonominin üretim yapısı ve kaynak tabanı artık, öteki ülkelerden gelen emeğe ve malzemelere – örneğin Meksika'daki cehennemvari fabrikalardan gelen ucuz parçalara ve dışarıdan gelen petrol akışlarına – dayanmayacaktır. Yeni toplum, dünyanın farklı yerlerinde enerji ve madencilik faaliyetlerinin, tarım ve ormancılık çalışmalarının, sanayi

faaliyetlerinin sebep olduğu çevresel hasarın giderilmesi ve eski ABD imparatorluğunun zehirli atıklarının ihraç edilmesinin ve yığılmasının yarattığı sonuçların ortadan kaldırılması için teknik ve mali destek sağlayacaktır.

Yeni sosyalist devlet, derhal bütün askeri üsleri dağıtacak ve işgalleri sonlandıracaktır. Askeri sanayiye büyük oranda küçültecek ve dev yerleşkeleri üretim ve sosyal amaçlı kullanım için dönüştürmeye başlayacaktır.

B) Büyümenin bilinçli olarak planlanması ve düzenlenmesi; çevresel çöküşü engellemek ve gelecek nesiller için gezegeni sağlıklı hale getirmek için çeşitli ekosistemlerin korunması ve muhafaza edilmesi

Kapitalizmin kör ve çevresel açıdan acımasız genişlemesinin aksine sosyalist bir sürdürülebilir ekonomi, planlı, düzenlenmiş bir büyüme peşinde koşacak, bu büyüme ise şunlardan beslenecektir:

Nitelik kriteri. Üretim, toplumun büyük çoğunluğunun ihtiyaçlarını karşılayacak – yaşam kalitesini yükseltecek – ve dünya devriminin ilerlemesinin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde örgütlenmelidir. Doğal sınırlar ve kırılgan ekosistemlerin birbirinin içine geçmiş ağı hakkında farkındalık. Sosyalist toplum, el değmemiş bölgelerin ve kritik doğal alanların geniş çaplı muhafazası için gerekli adımları atmalı ve bu bölgeleri zorla girme eylemlerinden ve kalkınma faaliyetlerinden korumalıdır. Kaynakları, insanların yenilenebilir kaynakları yeniden üretmelerini ve yenilenemez kaynakları korumalarını sağlayacak şekilde kullanılmalıdır.

ABD emperyalizminin iklim değişikliğine katkıdaki tarihsel mirasının kabul edilmesi. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa, şu anda atmosferdeki, fosil yakıtlarından kaynaklı karbondioksit emisyonlarının yaklaşık yüzde 60'ından sorumludur. Yeni toplum karbon emisyonlarını kesmek için

radikal ve acil bir şekilde eyleme geçmeli ve bütün alanlarda enerji muhafazasını amaçlamalıdır. Bu genel yönelim, sadece yeni sosyalist toplumda neyin üretildiğinin ve nasıl üretildiğinin özgün karmasını etkilemeyecektir. Bu yönelim, iklim değişikliğine katkı yapan ve gezegenin ekosistemlerini zorlayan sektörlerdeki büyümenin bilinçli olarak sınırlandırılması veya kesilmesi ve azalan bazı kaynakların kullanımının frenlenmesi yönündeki kararlar da dahil olmak üzere, çıktı düzeylerini de etkileyecektir.

C) Sanayi üretiminin, tarımın ve taşımacılığın yapısının dönüştürülmesi

Yeni sosyalist toplum, bugünün emperyalist ekonomisinin çevresel açıdan yıkıcı yapısını ve işleyişini dönüştürmeye koyulacaktır:

Derhal, yenilenemez ve kirletici fosil yakıtlarından üretilen enerjiye (petrol, kömür ve doğalgaz) kesin olarak uzaklaşmaya ve güneş, rüzgar enerjisi ve jeotermal enerji gibi ekolojik açıdan sağlıklı teknolojileri benimsemeye ve geliştirmeye başlamalıdır. Bu yönde ilerlemek için sosyalist ekonomi, çeşitlilik arz eden büyük ölçekli üretimle çeşitlilik arz eden küçük ölçekli üretimi birleştirmeli ve gelişmiş ve orta düzeyde teknolojilerden oluşan rasyonel bir karma geliştirmelidir.

Taşımacılığı özel otomobil sahipliğinden ve otoyollar ve fosil yakıtı merkezli taşımacılık sistemlerinden uzaklaştırmak için büyük adımlar atılmalıdır. Yeni kalkınmada, yeniden yapılandırmada ve tüm araştırmalarda öncelik, güvenli ve etkili toplu ulaşım verilecektir. Uzun vadeli arazi kullanımı planlaması, kapsamlı toprak ve su koruması ve tarımsal biyolojik çeşitlilik prensiplerine dayanan tarım sistemleri geliştirmek gerekecektir. Büyük, orta ve küçük ölçekteki bu tarım sistemleri, yerel düzeyde uyarlanabilecek, özel koşullara uygun hale getirilebilecek ve iklim değişikliğine ve yağbet gören değişimlere yanıt verebilecek teknolojilere ve

pratiklere olanak vermelidir. Tarımı yeniden yönlendirirken amaç, kaynak kullanımını ve doğaya ve insanlara verilen zararı asgariye indirecek, yüksek ve sürdürülebilir tarımsal ürünlere ve sağlıklı gıda ürünlerine erişmek olmalıdır.

Sosyalist toplum, kaynakların korunmasını ekonomik ve sosyal hayatın bütün boyutlarında – teknoloji gelişiminde, üretimde, üretilen tüketici mallarında ve bunların üretilme yollarında – bir standart haline getirmek için çalışmalıdır. Geri dönüşümü ve malzemelerin ve ürünlerin çoklu kullanımını yaygınlaştırmalı, bu durum kapitalist toplumda olan haliyle, ürünlerin irrasyonel şekilde derecelerinin arttırılmasının (yıllık “yeni modeller”) ve materyallerin müsrifçe tüketilmesinin yerini almalıdır.

D) Yeni türde bir şehir ve toplumsal doku

Küresel işbölümündeki ayrıcalıklı konumları nedeniyle emperyalist ülkeler, belli bir şekilde gelişmişlerdir. Onların ekonomileri ve insanların çalıştıkları ve yaşadıkları yerler, yüksek hareketlilik düzeylerine, otomobil kompleksine ve uzun mesafeli, yoğun enerji kullanan tedarik zincirlerine bağımlıdır.

Sürdürülebilir bir sosyalist ekonomide üretim sistemi, bu türden bir arz ve sevkiyat sistemine odaklanamaz. Birleşik bir sosyalist ekonominin parçası olarak işleyen yerel ve bölgesel ekonomiler içindeki karşılıklı değişime dayanan bir sisteme doğru yönelmelidir.

Şehirler daha sürdürülebilir hale – yerel kentsel gıda üretimini geliştirme çabaları da dahil olmak üzere temel ihtiyaçları ve gereksinimleri daha fazla üretebilir hale – gelmelidir. Çağdaş şehrin asalakça ticarete açılmasıyla içiçe geçmiş şekilde gerçekleşen devasa ve müsrif enerji tüketimi – küresel finansal yatırımlara, reklamcılığa, sigortacılığa vs. hizmet eden ofis yapıları – dönüştürülmelidir. Şehirlerin dış bölgelerinde, banliyölerde ve şehirden uzak zengin bölgelerde

“yeşil alanlara” tecavüz eden yoğun ve spekülatif ticari ve iskan amaçlı gelişmeye bir son verilmelidir.

Ekonomik-sosyal planlama, anlamlı ve yaratıcı çalışmayı insanların topluluk hissiyle birbirine bağlamaya ve işle insanların yaşadığı yer arasında yeni ilişkiler şekillendirmeye çalışacaktır. Planlama, şehirlerde insanların etkileşimde bulunabileceği, siyasi olarak örgütlenebileceği, kültürel üretim yapabileceği ve bunlardan faydalanabileceği ve rahatlayabileceği yeni türden bir “sosyal alan” yaratmaya çalışacaktır. Planlama aynı zamanda şehirler ve şehrin dışındaki banliyöler ve kırsal alanlar arasındaki mesafeleri azaltmaya ve bu bitişik bölgelerin ekonomik ve sosyal faaliyetlerini entegre etme yolları bulmaya çalışmalıdır.

E) Tüketimciliğe karşı mücadele

Eski Amerika Birleşik Devletleri’ndeki sürdürülebilir sosyalist ekonomi, tüketici ürünlerinden oluşan rasyonel bir çeşitliliği meydana getirmeye çalışacaktır. Fakat bu, aynı “tüketici toplumu” olmayacaktır. (Dünyanın geri kalanının ABD’deki ortalama kişiyle aynı ekolojik kaplama alanına sahip olması için yaklaşık beş dünya gerekecektir).

Endonezyalı işçilerin atletik giyim ihtiyaçlarını karşılamasının, yahut Kenya ve Jamaika’daki köylülerin ve plantasyon işçilerinin bu toplumun büyük ölçekli kahve duyarlılıklarını karşılamasının “elverişliliği” artık var olmayacaktır. Yurtdışındaki aşırı sömürüye ve çevresel hasara dayanan “Wal-Mart fiyatının” “elverişliliği” artık var olmayacaktır (ve Wal-Mart da artık var olmayacaktır).

Tüketici ürünleri işlevsel ve kalıcı olmalıdır (bugün olduğu gibi “kullanılıp atılan” türden olmamalıdır). Toplum, değişen taleplere, zevklere ve estetiğe ilgi gösterecektir. Fakat insanların kendilerini bireylerin neye ne kadar sahip olduğu ve neyi ne kadar tükettiği temelinde tanımlama ihtiyacıyla iç içe geçmiş, aynı türden özel tüketim saplantısı olmayacaktır.

Bu, toplumda bir eğitim ve ideolojik mücadele meselesi olacaktır.

Toplumsal yaşamın dönüştürülmesiyle – insanlar arasında daha zengin ve daha anlamlı bağlılıklara olanak veren yeni “sosyal alanların” yaratılmasıyla – yeni değerler kök salabilir. Halkın insanlığın doğaya bağlılığı ve emperyalist “tüketimciliğin” yarattığı ekolojik maliyet hakkında daha fazla farkındalık edinmesiyle, tutumlar da değişebilir.

F) Gezegene değer verilmesi, gezegenin bekçileri haline gelinmesi

Gezegene özen göstermek ve değer vermek gibi bir ekolojik zorunluluğumuz bulunuyor. Hayatta kalmak için, oksijen üreten yeşil bitkilerden gıda ve ilaç sağlayan öteki canlı türlere kadar doğal dünyaya bağımlıyız. İçme suyu, zengin besleyiciler içeren toprak ve temiz hava olmadan yaşayamayız. Aynı zamanda doğal dünyaya – karmaşık evrim zincirleri üzerinden ve hayatın devam etmesi için enerji akışı sağlayan ekosistemler ağı üzerinden – bağılıyız da.

Gezegene özen göstermek ve değer vermek gibi bir ahlaki zorunluluğumuz bulunuyor. Gezegenin hizmetkarları haline gelmek için, parçası olduğumuz, her zaman etkileşimde bulunduğumuz ve dönüştürdüğümüz doğal dünyanın koruyucuları ve geliştiricileri haline gelmek için çabalamamız gerekiyor. Doğal dünyayla olan bağlılıklarımız ve onun karşısındaki sorumluluklarımız hakkında daha fazlasını bilmek, insanlık olarak bizi de zenginleştirir. Eyleme geçmek için zaman bizi sıkıştırıyor: eğer dünya çapındaki hızla tükenen doğal ekosistemleri korumaz ve muhafaza etmezsek, eğer iklim değişikliğinin önüne set çekmek için harekete geçmezsek, bu gezegenin milyarlarca insan için, belki de bütün insanlık için yaşanamaz hale gelmesi pekâlâ mümkündür.

İşte bizim yönelimimiz budur. Devrim, insanlığa yakışır bir hayat yaşamayı ve çevreyi korumayı mümkün hale getirecektir.

İşte bu yüzden sosyalist devrim ve bir ya da birden fazla ülkede yeni bir sosyalist devletin kurulması, dünya üzerinde inanılmaz bir etki yaratacaktır. Tek bir sosyalist devletin bile – özellikle de coğrafya ve nüfus açısından önemli bir ülkede – kurulması, dünyadaki siyasal hizalanmaları çarpıcı bir biçimde değiştirecektir. Dünya çapındaki insanlara umut ve esin verecektir. Bu, devimi yapma ve başka insanlara da bu en hayati girişime katılma ve katkı yapma yönünde çağrıda bulunma kararlılığımızı arttırıyor. ≈≈

Terimler sözlüğü [metnin içinde yer alma sırasına göre]

Aşağıda, Revolution gazetesinin bu sayısında kullanılan terimlerden bazılarına dair kısa açıklamalar sunulmaktadır:

Ekosistem: Bir ekosistem, bir bölgedeki tüm canlı organizmaları (bitkiler, hayvanlar, yanı sıra da bakteriler gibi mikro-organizmalar) ve fiziksel çevreyi (iklim, toprak, sular, vs.) içeren sistemdir. Verili bir ekosistemdeki organizmalar birbirine bağımlıdır ve birbiriyle etkileşimde bulunur.

Ekoloji: Biyolojinin, organizmaların birbirleriyle ve fiziksel çevreleriyle olan etkileşimlerini ve ekosistemlerin geniş şablonlarını ve dinamiklerini inceleyen dalı.

Yaşam alanı: Bir organizmanın içinde yaşadığı bölgenin yeri ve özellikleri. Örneğin pek çok çingiraklı yılan, çöl yaşam alanında yaşar.

Emperyalizm: Emperyalizm, kapitalist üretim ve sömürü sisteminin ve siyasi iktidar ilişkilerinin 19. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkmış, küresel düzeyde entegre olmuş sistemidir. Emperyalizm, ekonomik yaşama dev sermaye bloklarının hakim olması, büyük tekellerin ve dev bankaların içiçe geçmesi, sermayenin bir avuç zengin ülkede (ABD, Avrupa güçleri, Japonya, vs.) yoğunlaşması ve bu sermayenin yoksul dünya halklarını (Asya, Afrika, Latin Amerika) aşırı derecede sömürmesi ve bu ülkeler üzerinde savaş, işgal, sömürgeci veya yeni sömürgeci siyasi kontrol yoluyla tahakküm kurması, aynı zamanda da emperyalist güçlerin kendi aralarında, çoğu zaman savaşa veya başka türden ölümcül rekabete yol açan yarışların olması demektir.

Kapitalizm: Toplumsal emekle kullanılan üretim araçlarının (toplumun, ihtiyaçlarını karşılayacak şeyleri var ettiği kaynaklar, fabrikalar, çiftlikler, laboratuvarlar, vs.) özel mülkiyetine ve denetimine dayanan ekonomik ilişkiler ve bu ilişkileri savunup genişleten siyasi iktidar sistemi. Bu sistem, bu tür üretim araçlarına sahip olmayanların sahip olanlar tarafından sömürülmesine ve bu şekilde üretilen servete el konulmasına dayanır. Bu üretim sistemine itki veren şey, rakip sermaye sahipleri arasındaki rekabettir ve bu da anarşik, planlanmamış yayılmaya yol açar.

Taşma noktası: Değişim ivmesinin durdurulamaz hale geldiği nokta. Yeryüzünün ısınmasındaki taşma noktaları, büyük buz tabakalarının çözülmesi, hayvan ve bitki türlerinin tükenmesi ve bölgesel iklim bozulmaları gibi, pratik bir zaman ölçeği dahilinde geri döndürülmesi mümkün olmayan, durdurulamaz iklimsel etkileri ifade eder.

Küresel iklim değişikliği: İklimde, on yıllar veya yüzyıllar içinde meydana gelebilen ve bir bütün olarak dünyayı etkileyen değişiklikler. İklım değişiklikleri bölgeden bölgeye farklılık gösterse de, küresel iklim değişikliği karada ve okyanusta ortalama küresel sıcaklıkta meydana gelen değişimleri, bölgesel ısı değişimlerini, küresel yağış biçimlerinde, fırtına yoğunluklarında veya sıklıklarında değişimleri, okyanus akıntılarında, okyanus seviyelerinde, rüzgar ve hava biçimlerinde değişimleri, vs. içerir. İklım doğal olarak pek çok faktöre göre değişiklik gösterir, fakat bugün dünyada iklim değişikliği, doğal değişimlerin çoğundan veya dünya tarihinde geçmişte meydana gelen değişimlerden çok daha hızlı bir şekilde gerçekleşmekte olup, temel olarak insan faaliyetlerinin sonucudur. Başlıca sebebi, sera gazlarının (karbondioksit, metan, su buharı ve ötekiler) artışı nedeniyle gezegenin ısınmasıdır. Bu artış kapitalist üretimle beraber 200 yıldan daha uzun bir süre önce başlamış olup, günümüzde fosil yakıtlarının (kömür, petrol ve doğalgaz) yakılması, ormansızlaşma ve başka sebepler nedeniyle ivmelenmektedir.

Türler: Ortak özellikleri olan ve genel olarak melezlenebilen (birbiriyle çiftleşebilen) ve yaşayabilir yavru üretebilen bir grup organizmayı içeren, temel biyolojik sınıflandırma birimi. Tür tanımlamasının yapılabilmesi için bir grup organizmanın, tüm öteki türlerle üreme açısından uyumsuz olması gerekir.

Organizma: Bir uyarıcıya tepki verebilen, üreyebilen, büyüeyebilen ve istikrarlı bir iç çevreyi koruyabilen tekil bir canlı varlık. Bu bir virüs, bakteri, tek hücreli canlı, mantar, bitki veya hayvan olabilir.

Biyolojik çeşitlilik: Verili bir zamanda verili bir yerde, çok geniş ve büyük çeşitlilik arz eden farklı türde bitki ve hayvan türlerinin var olması.≈≈

Bu sayıda yer alan makalelerin kaynakları [makale ve kitapların orijinal isimleri değiştirilmemiştir]:

“The Elephant in the Room: Can Anything Short of Revolution Solve the Environmental Crisis?”– Raymond Lotta tarafından 15 Aralık 2009 tarihinde yapılan görüntülü konuşma: <http://www.justin.tv/cclarkk>

Heatstroke–Nature in an Age of Global Warming, Anthony D. Barnosky, Island Press 2009

Storms of My Grandchildren: The Truth About the Coming Climate Catastrophe and Our Last Chance to Save Humanity, James Hansen, Bloomsbury USA, 2009

The Science of Evolution and The Myth of Creationism: Knowing What’s Real–and Why it Matters, Ardea Skybreak, Insight Press, 2006

The Bridge at the Edge of the World: Capitalism, the Environment, and Crossing From Crisis to Sustainability, James Gustave Speth, Yale University Press, 2008

The End of the Wild, Stephen M. Meyer, the MIT Press, 2006

The Green Zone: The Environmental Costs of Militarism, Barry Sanders, AK Press, 2009

The Empty Ocean, Richard Ellis, Island Press, 2003

Blue Covenant, Maude Barlow, The New Press, 2007

Rewilding the World: Dispatches from the Conservation Revolution, Caroline Fraser, Metropolitan Books, 2009

Antarctic Krill Conservation Project, <http://www.krillcount.org/>

The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), <http://www.ipcc.ch/>

“Copenhagen Climate Summit Accord: A Crime Against the Planet,” Revolution Sayı 188, 10 Ocak 2010

“Global Warming: Catastrophe from the Himalayas to the Bay of Bengal,” Revolution Sayı 187, 27 Aralık 2009

"Global Warming—What it is and Why People Should Care," Revolution Sayı 186, 20 Aralık 2009

"How the Palm Oil Industry is Cooking the Climate," Greenpeace, <http://www.greenpeace.org/usa/news/palm-oil-cooking-the-climate>, Kası 2007

"U.S./IMF Godfather and the Crisis in Indonesia," Revolutionary Worker Sayı 957, 17 Mayıs 1998

"Suharto: An American Nightmare for Indonesia," Revolutionary Worker Sayı 960, 7 Haziran 1998

"The Oil for Ape Scandal: How palm oil is threatening the orangutan," Friends of the Earth, http://www.foe.co.uk/resource/reports/oil_for_ape_full.pdf

"Antarctica is warming faster, according to scientists," 21 Ocak 2009, telegraph.co.uk/earth/environment/climatechange/4307829/Antarctica-is-warming-faster-according-toscientists.html

"Ghana: Digital Dumping Ground," Frontline, 23 Haziran 2009, <http://www.pbs.org/frontlineworld/stories/ghana804/index.html>

"Ghana: Country a Dumping Site for E-Waste," Stephen Odoi Larbi, allafrica.com/stories/200808140327.html

Millenium Ecosystem Assessment 2005, Ecosystems and Human Well-Being: General Synthesis, <http://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf>

"Death of coral reefs could devastate nations," Brian Skoloff, AP, 25 Mart 2010

"Presence of Wolves Allows Aspen Recovery in Yellowstone," Science Daily 31 Temmuz 2007, <http://www.sciencedaily.com/releases/2007/07/070726150904.htm>

"Who Will Build the Ark?" Mike Davis, 29 Ocak 2010, <http://www.countercurrents.org>

"Chevron in Ecuador", Amazon Watch, Chevron Alternatif 2008 Yıllık Raporu,

"Can the U.S. Military Move to Renewable Fuels?" Sohbet Karbuz, Bulletin of the Atomic Scientists, 31 Ekim 2008

"U.S. Military's War on the Earth," Project Censored, 2004 ≈